

BRASSÓI LAPOK

TELEFON-INTERURBAN: Szerkesztőség és kiadóhivatal 1-77 és 82 szám

POLITIKAI NAPILAP
Főszerkesztő: SZELE BELA dr.

Szerkesztőség * Kiadóhivatal * Nyomda
BRASSÓ, KAPU-UTCA 56-58 szám

Még mindig szabadlában

Zelea Codreanu még Jasibán is szabadon. A szelid és tág internáltság örömeiben. Talán új parancsokat szerkeszt. Talán egy újfajta ekrazit elhelyezésére ad utasításokat. Talán újabb kapcsolatokat teremt a rendőrség, a csendőrség főbb embereivel, akik a terror, a pusztítás munkájában majd támogatják.

Teheti, mert szabad. Bizonyára állandó óvációnak is a részese. Talán a ruhája szegélyét is csókolják a hódolói. És a rendőrség, amely örzi a drága lépéseit, mosolyog az ünnepléshez.

Hiszen olyan bájos ez a harmónia. Zelea Codreanu a tabu. A szentség. Akihez még akkor sem szabad hozzányúlani, amikor már az adatok döbbenetes módon pádolnak. A mikor semmit a pádaktól meg nem cáfolhatnak, mivel, ha tehetnék volna, az első pillanatban megcáfolták volna.

A terrorlegiók főparancsnokát, aki összeesküvést szőtt a közrend felborítására és a tömegmerényletek egész sorát készítette elő, máig sem tartóztatták le. Mintha semmi sem történt volna, mintha semmi sem akart volna történni?

S persze, a vasmárványt is, akiket Zelea Codreanu a maga borzalmas céljaira megdolgozott, ma is munkában vannak. Röpiratokat (s bizonyára ekrazitot is) osztogatnak, embereket terrorizálnak, a rombolás szellemét árasztják szét.

És a rendőrség, a kormány, mintha semmi sem történt volna. Mintha az a leleplezés, mely az országot fenyegető szörnyű veszedelemtől rántotta le a leplet, értékes szolgálatot, s nem pusztító büntetést tart volna fel.

Hol a kezdeti esély, a nagy fogadkozás, a rendcsinálás büszke elszántsága? Mitől dermedt meg egyszerre az erős kéz? Mi történhetett, hogy a kormány, mely mindent tud, s mindent akart, egyszerre megállt a féluton? Kompromisszum a kötelezővel? Kompromisszum a terroristákkal?

Vagy a kormány is úgy van, mint a forradalmi idők tábornokából királlyá lett Bernadotte, aki nem mert fűrdőt venni, mert a karjára rá volt tetoválva: Halál a királyokkal, s ez a lakájai előtt fölöttébb kompromittálta volna.

Fél talán, hogy ha levetkőzi a féltékenységét, elétárol a terhelt multja, a gyerekek hadd játszanak tetovált bőrű, melyeket soha többé ki nem lehet vakarni?

A nyomorúság számuma

Egy vendéglős öngyilkos lett, husz iparos, kereskedő visszavonta az ipari engedélyt, imént nősült székely gazdák szolgálati küldik az asszonyaikat, a nyugdíjasok nem kapják a nyugdíjukat, a hivatalnokokat sorra elbocsátják vagy éhbérré fokozzák le, évtizedes vállalkozások váratlanul bomolnak, a csődöt és nemrég vagyonos családok omlanak össze a roppant adók és a keresetképtelenség gondjai alatt — Gyergyóban.

De csak Gyergyóban? Mindenütt másutt is az országban. A nyomorúság számuma végigszárgult a társadalom valamennyi osztályán, s boldog, aki még idején gondoskodott elég homokról, amibe beledughatja a fejét. A többi pokoli vihar teljében, a menekülés kálváriája nélkül.

S a gazdasági élet leveli békái azt jövendőlik, hogy még mindig szátra van a legsötétebb mélypont; a romlás, a pusztulás még növekvőben, mert azok az erők, melyek visszaadhatnák a világot önmagának, ép a mai katasztrófális válságok miatt nem bontakozhatnak ki.

Nemcsak viharban állunk, de forgószelekben is, örvényben, melyből nincs szabadulás.

De vajon igazuk lesz-e a komor Kassandrának? Azt hisszük, nem. Legalább is nem szabad, hogy igazuk legyen. Látjuk, hogy nálunk nem mindent csinál az egyetemes krízis, többet annál a vezetés vakasága, gyöngesége, tehetetlen küssértése.

Ezen, ha változtatnak, megnyílhat még a szabadulás útja. Sőt, csakis így módon nyílhat meg: a bátor, tetterső, nagy koncepciójú alkotó munka által, mely a rend varázsvesszejével új forrásokat tár fel és tántorgó sebeket gyógyít.

Ha a számum legelőbb azokat sodorja el, akik könnyelmű és balga machinációjukkal a nyakunkra estek.

Zelea Codreanuék magukhoz akarták ragadni az ország fölötti hatalmat

Mihalache belügyminiszter személyesen tett jelentést a királynak a Vasmárvány elleni nyomozásról

Bukarest, január 15.

Mihalache belügyminiszter Színájába utazott s kihallgatáson jelent meg a király előtt, hogy az uralkodó kifejezett óhajására részletes jelentést tegyen a Vasmárvány és a Mihály arkan-gyal nevű titkos terrororganizációk ellen le-

follytatott vizsgálat eredményéről.

Az ilfovi törvényszék főügyésze, Procop Dumitrescu, tegnap végre összesítette és rendezte az ügy összes aktáit, aztán elkészítette azt a jelentést, amit a belügyminiszter Ófélsége előtt ismertetett.

„Az államrend felforgatására irányuló titkos katonai szervezet...”

A főügyész jelentése mindenképp azt szögezi le, hogy

Zelea Codreanu fővezérlete alatt megszervezkedett ligák bebizonyosodottan az ország jelenlegi rendjének felforgatására alakult titkos katonai szervezetek voltak,

amelyek nem eszméi harcot, hanem valóságos polgárháborút készítettek elő. A Marzescu-féle rendtörvény tehát teljes egészében alkalmazható rájuk.

Az ország nagyobb városaiban lefolytatott nyomozás teljes világosságot derített az összeesküvők katonai szervezeteire. Megállapítást nyert, hogy a legkisebb katonai egységük a sejt volt, 13 esküt tett taggal. A sejtek szakaszokba, a szakaszok századokba, a századok batallionokba tömörültek. A batallionok megyénként foglalták össze a legionistákat. A főparancsnok Zelea Codreanu volt, aki alvezérei útján tartott fegyelmet a légiók fölött s készítette őket lépésről-lépésre elő, hogy

már a közeljövőben erőszakkal magukhoz ragadják az ország fölötti hatalmat.

Legionista csak az lehetett, aki hűségéről, megbízhatóságáról és bátorságáról már tanubizonyosságot tett. Éppen ezért az összeesküvők

előkészítő szerveket létesítettek. A „muskétások” közé sorozták azokat, akik felajánlották szolgálataikat. Ebből a fokból a „mozgalom barátai” közé kerültek azok, akiknek már becsületstíza kellett fogadniuk, hogy minden erejükkel és tehetségükkel szolgálják a „nagy ügyet.” A legfelső, a harmadik fokozat volt a legionisták rendje. Ezek hűség-eküit tették a fővezérnek s rendes katonai kiképzést kaptak, adott esetekben egyenruhát viseltek.

A nyomozás csak annyit tudott megállapítani, hogy

a legionisták száma az utóbbi hónapok alatt hatezerre szaporodott.

Az előkészítő fokok taglétszámát nem sikerült megállapítani. A megyei batallionok száma néhány hónappal ezelőtt még csak öt volt. Rövid idő alatt azonban 12-re szaporodott, ami azt mutatja, hogy a szervezés munkája az utóbbi időben valóban aggasztó lendületet vett.

Érdekes, hogy Zelea Codreanu rendjeleket is alapított hűvei kitüntetésére. Az alsóbbfokú érdemrend neve „a munka és az áldozat” keresztje volt. A tiszték a „kereszt lovagjai” nevű érdemrendet szerezhették meg, ha kiérdemelték a fővezér elismerését.

Vizsgálati fogságot javasol a főügyész

Ezek megállapítása után Procop Dumitrescu főügyész leszögezi, hogy a Marzescu-féle rendtörvény alapján indokoltnak látja a főbűnösök letartóztatását és vizsgálati fogságban való tartását arra az időre, amíg az ügy főtárgyalását előkészítik. Ilyen értelemben indítványt terjesztett a vádtanács elé, amely holnap foglalkozik az ügygel. A főügyész az alábbi hét elsőrendű vádlott letartóztatását javasolja:

1. Zelea Codreanu, az összeesküvés kezdeményezője és szervezője, a legiók főparancsnoka
2. Stănescu diák, a galaci batallion parancsnoka
3. Moise Lefter ügyvéd, a Socor elleni merénylet felbujtója
4. Ioan Banea diák, a jassii batallion-parancsnoka
5. Totu Nicolae diák, a campolungi batallion parancsnoka
6. Juon Danila diák, a boršai batallion parancsnoka
7. Amos Horatiu Pop, a tordai batallion parancsnoka

A főügyész leszögezte azt is, hogy a nyomozás eredményeiből következően a legionáriusok főképpen az egyetemi hallgatókból kerültek ki, de igen sokan vannak közöttük liceumi növendékek is.

Zelea Codreanu cáfol.

Az összeesküvés fővezére, Zelea Codreanu, amint a fentiekben is kitűnik, még mindig

szabadlában van, illetőleg mindössze rendőri felügyelet alatt áll. Ez a rendőri felügyelet természetesen nem akadályozhatta meg, hogy a leleplezett megdöbbenő összeesküvés körül zajló hírlapi hangzavarban ő is hallassa a maga fővezéri szavát.

Tegnap nyilatkozatot közöltetett a jassii lapokban. Kategórikusan kijelentette, hogy az a cikk, amit a Vasmárványról a Dimineata írt, teljes mértékben valótlanosságokat tartalmaz. — Az az állítólagos hadiparancs pedig, mit ugyancsak a Dimineata közölt s amelynek aláírója ő lenne, közönséges hamisítvány.

És megszólalt Cuza is. Kijelentette, hogy az ő vezérlete alatt dolgozó diákszövetség, a LANC, semmiféle kapcsolatban nincs Zelea Codreanuval.

Az ő szövetsége nem titkos. Nyíltan és törvényes eszközökkel dolgozik, aminek azzal is bizonyosságot adta, hogy képviselővé választotta meg magát. Ő és hűvei tisztelik az állam rendjét s csak a törvény keretein belül igyekeznek érvényesíteni nemzeti célkitűzéseiket.

Az az újságíró, akinek Cuza a nyilatkozatot adta, közbevetette:

— Hiszen Zelea Codreanu és társai az ön tanítványai!

Már az ókor nagy bölcselői is úgy jártak. — választott Cuza. — hogy a tanítványok elfordítva adtak tovább tanácsokat. (Közlemény folytatása az 5-ik oldalon.)

IV. KÁROLY UTJA a száműzetésből a halálig

Egy naiv ember a történelem színpadán

II.

Budapest, január 13.

A kocsis a száműzött Károly királlyal és gróf Erdődy Tamással késő éjszaka érkezett meg Szombathelyre. Az utcák kihaltak voltak s az utasok azt hitték, hogy a püspököt már nem fogják ébren találni. Annál jobban meglepődtek, amikor bekanyarodva a püspöki palota előtti nagy térre, annak egész frontját ragyogó fénysugarban látták.

Erdődy így írja le a következő drámai jeleneteket: — Az öreg portás kíváncsian lépett ki a kapu alól, mikor a késői kocsit megpillantotta. Rögtön megismert és ijedt hangon kérdezte:

— Gróf ur, mi történt, hogy ebben az időben jön hozzánk?

Azt feleltem, hogy Öminenciájával sürgősen beszélnem kell s felsiettem a lépcsőn, ahol a lakáj jött elélem. „Öminenciájával e pillanatban beszélnem muszáj!” — kiáltottam felé.

A szolgál elrohant s pár másodperc múlva már vissza is tért:

— Öminenciája mindjárt megjelenik!

En azonban határozottan parancsoltam: — Menj bel! Öminenciájának e pillanatban jönnie kell! A dolog a legnagyobb fontosságú!

Ugyanezeken az előcsarnokba fény szűrődött; az étkezőteremből hangok hallatszottak. Ekkor megismerem a püspök természetét.

— Ha te ilyen órában jössz, kedvesem, — zsémbedőlt kedélyesen, — akkor nem tudok neked szállást adni.

— Nincs most arról szó! — feleltem s észrevettem, hogy a püspök kíváncsian vizsgálja kísérőmet.

— Nem ismered őt meg?

A püspök zavartan mosolygott: — Nem, igazán nem...

Ekkor Károly levette a sötét szemüvegét

A püspök összehúzta a szemét, amint sokan cselekednek, hogy jobban lássanak, majd az idegenhez hajolt. Hirtelen láttam, hogy megrémült és elsápad...

Önkéntelenül olyan mozdulatot tett, mintha a királyt át akarná ölelni, majd tényleg át is ölelte, elrebegett néhány udvariaskodó szót, majd a királyt látható tanácsalanságban a társalgószobába vezette, ahol néhány ur tartózkodott, kíváncsian vizsgálva a jövővényt. Közöttük volt véletlenül a magyar népielői miniszter, dr. Vass József prelátus is.

Mikor a püspök az urak felé kiáltotta, hogy kit hoz, minden arcon a meglepetés és kételey tükröződött. A miniszter tréfára gondolt s tovább vizsgálta a királyt, hátha tévedés...

Sokáig tartott, amíg beszélgetés tudott kifejlődni, s amíg a püspök és a miniszter képesek voltak valamilyen elhatározásra. Végül elküldötték báró Lehár Antalért, a garnizon parancsnokáért és Lingauer Albin legitimista képviselőért, a helybeli „Vasvármegye” című napilap kiadójaért, akik természetesen elképpent arccal léptek be. Valakinek véletlenül eszébe jutott, hogy gróf Teleky Pál, a miniszterelnök is a közvetlen közelben tartózkodik.

— Miért nem mondottad rögtön? — támadtak rá.

— Itt van gróf Sigray Antalnál vadászaton.

A király azt kívánta, hogy azonnal autót küldjenek mindkettejükért. — Még mielőtt megérkeztek volna, élénk vita fejlődött ki arról, mi történjék. A császár álláspontja az volt, hogy a lehető leggyorsabban Budapestre kell utaznia, ott a helyzetet kiismernie... s minden egyéb majd magától jön...

Még most is magam előtt látom Lehár ezredet, a mint sötétlen s szó nélkül előre mered s néha egy-egy jelentős pillantást vet felém. Mikor végül beavatkozott a vitába, legnagyobb örömmelre kiderült, hogy

Lehár ezredes

ugyanazt gondolta, amit én; ő lebeszélte a királyt arról, hogy Budapestre utazzon...

En tudtam, miért beszéli le. Tudtam, mit akar azzal mondani, mikor újra s újra hangsúlyozta:

— A kormányynak kell idejönni Önhöz, Felség... nem Felségednek kell náluk jelentkezni...

Nagyon jól megértettem az ezredet. Itt a király mellett egy ezredes állott, akinek csapatai feltétlenül engedelmességek. A kormány, mely Szombathelyre jön, Lehár hatalmában találja magát. — Ő pedig az az ember volt, aki ebből a hatalomból királyának javára kiadós hasznót tud csinálni. Ha a kormány itt van, ha a kormány itt tárgyal az uralkodóval, akkor a király ohaja visszautasíthatatlan parancs. Budapest azonban Károly minden hatalom nélkül magánember csak, semmi több.

Ezt akarta Lehár mondani s ezért vonakodott a királlyal Budapestre utazni. Ezért nem rejtettem véka alá én sem a véleményemet, ámbar óvakodtam véleményem igazi hátterét felfedni. Károly, aki sohasem volt az erőszak embere, aki sohasem támaszkodott a karhatalomra, nem értette meg Lehár figyelmeztetésének finom szellemét, vagy pedig túl lovagias, túl becsületes volt ahhoz, hogy az erőszaknak ezt a játékát végig játssza.

Egyébként a Lehárral való viszonyítás több volt, mint drámai. Az öreg, igaz magyar katona a király

megpillantásakor megkísérelte, hogy jelentését végigdadogja, de azután egy végtelenül megindító mosollyal megadta magát s miközben arcát könnyek öntötték el, minden ceremóniát feledve Károlyra esett s mintha fiát találta volna meg, átölelte nyakát és hosszan szorította.

Pontban éjjelkor egy törzsszárad masírozott a kastély elé. Az őrség úgy csapott a fegyverre, hogy csak csattant. A tisztek patogtatták a vezényszavakat. Diszszolgálat alakult ki; szárnytiszt: én, Ordonánctisztek: báró Rohonczy kapitány és Almásy László.

Egy órákor új vendégek:

Gróf Teleky Pál magyar miniszterelnök; mögötte gróf Sigray Antal. Mindkettőn látszik a megdöbbenés.

A miniszterelnök megérkezése után megkezdődtek a tanácskozások. A király igen erélyes volt s kijelentette, nem akar a száműzetésbe visszatérni. Még a kisántant ellenére sem...

A konferencia sokáig tartott. Az alaphangot Teleky mindig visszatérő tanácsa adta, hogy a király Budapestben állapíthatná meg legjobban, mi a teendő...

Mikor végül a király az átvirrasztott éjszakától látólag legyengülve nekiindult Jármy ezredessel ennek az autótúnak Budapest felé, — a miniszterek másik kocsin mentek, mely elakadt az uton s később érkezett meg Budapestre, — Lehár duzzogva maradt vissza Szombathelyen. Éppen így én is.

Károly pedig fegyvertelenül állott egy városban, a mely katonáit szorosan kézben tartotta. Lehár mindent előre látott.

Mit keres a kommunista tanácsos a tiszti bálon?

Lemondatták Bordás Sándor nagyszalontai tanácsos listavezetőt mert „nem úgy viselkedett, mint egy öntudatos munkás”

Nagyvárad, január 13.

A kommunista listán elsőhelyen foglalt helyet a nagyszalontai tanácsválasztáson Bordás Sándor szabó. A kommunista lista Nagyszalontán, a kis hajduvárosban meglepetésszerű győzelmet aratott és elvitte a leadott szavazatok számának majdnem a felét.

A tanácsba több munkás tanácsstag került, elsőnek persze Bordás Sándor. A szabónak azonban ugylátszott fejébe szállott a dicsőség és ellefejtkezett róla, hogy ő munkatársait képviseli. Legutóbb nagy tisztbál volt Nagyszalontán, ahová természetesen meghívták a várost is. A tanács elhatározta, hogy Bordás tanácsossal képviselteti magát a bálon s a megbízást a kommunista tanácsos nagy örömmel el is fogadta. Cselekedete azonban a munkásság körében olyan felháborodást okozott, hogy

követelték azonnali lemondását

Bordás kijelentette, hogy hajlandó lemondani, de adják vissza azt a pénzt neki, amit az elmúlt választások alkalmával alkotmányos költségekre elköltött.

A helyiérdekű politikában most élénken pertraktálják, hogy joga van-e, illetve reprezentálhat-e kifejezetten polgári jellegű ünnepeken egy kommunista tanácsos anélkül, hogy meg kellene felelkezni munkás öntudatáról vagy sem?

Nagyszalonta nevezetes város. Ott még ilyen problémák is akadnak.

Romániai ujságírók beutazhatnak Magyarországra

Budapest, január 13

Illetékes helyen a Romániában elterjedt hírekkel szemben megállapítják, hogy

a magyar kormány nem utasította bukaresti utlevélhivatalát és kolozsvári kirendeltségét a romániai ujságírók vizumkérésének vissza-utasítására.

A hír, eddig meg nem állapított forrásból, nyilván célzatosan került forgalomba.

Álarcos nők

A pattanások vagy vérkelekések puderekkel vagy festékekkel való álcázása nagy hiba. Ne leplezzétek el az arcot, hanem apó-játok Cadum-kenőccsel. Egy esti, lefekvés-előtti bedörzsölés elegendő, hogy a gyulladás alvás közben beálljon. Rövid idő alatt látni fogják, hogy a vérkelek és a pattanások eltűnnek és hogy az arcot természetes szépségét visszakapja. A Cadum-kenőcs kitűnő kihatással bír az ekcémára, pattanásokra, kiütésekre, a kopaszúságra, fagyásra, égési sebekekre stb.

Oly röviddel a háboru után egy uralkodó civilben még mindig meglehetősen mulatságos dolog volt. — Ezért még a Budapestre való elutazás előtt egy uniformist kellett előteremteni. Azonban ez nem volt oly egyszerű dolog. Egyenruhazabók mindenestre akad- tak. Azonnal mozgósítva s kötelezve lettek, hajnalig egy uniformist előállítani.

De a tábornagi rangjelzéseket nem lehetett felhaj- szolni. Ekkor jutott eszünkbe a mentő gondolat, hogy az apácáknál kísérletezzünk. A derék nők éjszaka fel- kelték és reggelig aranyból kihimezték a szükséges tárgyakat.

Reggel a király fáradtan a fáradtságtól, az éjszaká- zástól s a vita egyenletenségeitől, — uniformisban ál- lott előttem.

S megkezdődött a tragédia harmadik felvonása. Érdekesítőbb játékot még alig irt a történelem.

Telef. 518.

Modern Mozgó

BRASSÓ

Makedden és a következő napokon a diadalmas sikerű

német éneklő filmoperett:

Takarodó a Rajnán

(ZAPFENSTREICH AM RHEIN)

Főszerepben: Sarlotte Susa

Maria Seiweg

Verebes Ernő

Hans Junkermann

Western Electric beszélőgép!

Következő műsorunk:

A slágerek-slágere!

Az 1931. szezon legnagyobb alkotása:

Das Lied ist aus

(VEGE A DALNAK)

Német filmoperette

Liane Haid, Willy Forst, Verebes Ernő-vel

Miből szervezkedtek a vasgárdisták?

Vajda ellen súlyosan kompromittáló adatokat találtak a Vasgárda lefoglalt iratai között

Szubvenció és szabadjegy a felforgatóknak

Bukarest, január 13.

Bratianu George lapja, a bukarestben megjelenő Miscarea, mai számában megdöbbentő adatokat közöl arra nézve, hogy a Vasgárda és a Mihály Arkangyal liga tagjai honnan kapták a szervezkedésükhöz szükséges anyagi eszközöket?

Bratianu George lapja erre a kérdésre ezt a választ adja:

— A Vasgárda és Mihály Arkangyal Liga fiókjainál lefoglalt iratokból és a letartóztatott ligatagok vallomásaiból kiderült, hogy Vajda volt belügyminiszter ahelyett, hogy igyekezett volna lecsendesíteni az antiszemita mozgalmat — éppen ellenkezőleg: támogatta és szubvencionálta a jobbszélső mozgalom vezetőit.

— Vajda volt belügyminiszter — írja a lap — a minisztériumi titkos alapból, a hírhedt O. P. rendelkezési összegből, számtalan esetben utalt ki összegeket a szélsőjobboldali mozgalom vezetőinek és ugyancsak Vajda volt az, aki e mozgalom egyes vezetői részére ingyenes vasuti jegyeket utaltatott ki. Még pedig olyan módon, hogy az antiszemita agitátorok, mint a sziguranca ágensei utaztak, vagy pedig a közlekedésügyi minisztériumból mint újságírók kapták meg az ingyenes vasuti szabadjegyüket.

— És ily módon — írja George Bratianu lapja — ezeknek a titkos szervezeteknek vezetői a belügyminisztérium által kiutalt összegekkel, az ugyancsak Vajda által hozzásegített ingyenes vasuti jegyekkel keresztül-kasul járták az országot és terjesztették felforgató eszméiket. Egyenesen érthetetlen, hogy Vajda hová jutott el, mennyire visszaélt azzal az állással, melyet betöltött, amikor ilyen veszélyes játékkal kitette az országot a rendbontás veszélyének... De Vajda még akkor is támogatta ezt a mozgalmat, amikor már elhagyta a belügyminiszteri posztját.

— Amikor a jelenleg folyó nyomozások, házkutatások, vallatások során kiderült Vajda belügyminiszter szerepe, Mihailache belügyminiszter megdöbbenne keresett érintkezést Vajda volt belügyminiszterrel és kérdést intézett hozzá, hogy mi volt Vajda célja, amikor ezt a rendbontó akciót támogatta és kezét nyújtott ahhoz, hogy ez a mozgalom ilyen hallatlan mértékben megerősödjön és elterjedjen az országban. Vajda válaszként értésre adta Mihailachenek, hogy

nem hajlandó semmiféle felpilágosítást adni senkinek sem erről a kérdéssel — és egyáltalában nem törődik azzal, hogy Mihailache milyen álláspontot foglal el ebben az ügyben.

Mihailache a külföldön időző Maniu miniszterelnökhöz fordult és az ő segítségét kérte, hogy Vajda legalább a jövőben kapcsolódjék ki ebből a mozgalmából.

Ezeket írja Bratianu George lapja... A Jassyban megtartott legutóbbi házkutatás alkalmával megtalálták azt a jegyzőkönyvet, melyben a Socor elleni merénylettel a Mihály Arkangyal egyik tagját, Dumitrescu diákot megbízzák a gyilkosság végrehajtásával. Viszont ugyanezen egyesület elnöke Zelea Codreanu az összes ellenkező híresztelésekkel szemben még mindig ninces letartóztatva. A fentiek után ezen nincs is mit csodálkozni.

Jorga is...

Megírtuk, hogy pár nappal ezelőtt Costachescu közoktatásügyi miniszter egy körrendeletben arra kérte fel az egyetemi hatóságokat, hogy a diákokat az egyetemeken kívül is kísérjék figyelemmel, nehogy beleversék magukat a szélsőjobboldali akció karjaiba. Jorga ma, mint a bukaresti egyetem rektora ma a következő tartalmu levelet küldte Costachescu miniszternek:

Miniszter ur.

Az újságokból olvasom, hogy egy körrendeletet küldött nekem, hogy a diákokat az egyetemeken kívül is figyelemmel kísérjem. Ennek is az kell legyen a nézete, hogy én nem kaphatok öntől körrendeletet, hanem ön legfeljebb a kívánságát közölheti velem, a diákok felvilágosulata az egyetemeken kívül pedig a rendőrség dolga...

A bölcs, hosszuszakállu Jorga, ugyálszik nem akarja elveszíteni az egyetemi diákság közé furakodott vasgárdisták szimpátiáját.

Csehországnak több municiógyára van, mint a monarchiának volt

Benes — a leszerelési konferencia elnöke?

Budapest, január 13.

A „Pesti Hírlap” mai száma feltűnést keltő vezércikkben tiltakozik az ellen, hogy a leszerelési bizottságnak Benes cseh külügyminiszter legyen az elnöke.

„Akármilyen elferdült és bolond világot is élünk — írja a Pesti Hírlap — ez már egy kicsit sok lenne a jóból. Olyan szatíra volna Benes a leszerelési tárgyalás elnöki székében, a melyen az egész világ nevetne. Benes ur az el-

nöki székben nagyon is éles kontrasztban mutatná meg a leszerelési játék csalafintaságát.”

A továbbiakban a lap felhossa, hogy Csehszlovákiának több municiógyára van, mint annakidején az egész Osztrák-Magyar Monarchiának együttvéve és, míg a monarchiában harmincezer embert foglalkoztattak ezek a gyárak, addig Csehszlovákiában hatvanezer ember gyárt napról-napra municiót.

A „Pesti Hírlap” azzal végzi, hogy Csehország az európai béke legnagyobb veszedelemé-

Hóhér, teljesítse kötelességét

ASSZONY AZ AKASZTÓFÁN

Huslevest, kappansültet és rizsfelfujtat kért utolsó ebédre Kardos Mihályné, aki közönyösen fogadta a halálos ítéletet

Szolnok, január hó 13.

(Kiküldött munkatársunktól.) Ma reggel hét órakor Kozarek hóhér végrehajtotta a halálos ítéletet Kardos Mihálynén, született Szende Márián, akinek kegyelmi kérvényét Horthy Miklós kormányzó tudvalevőleg elutasította.

Kardos Mihályné az utolsó napot nyugodtan töltötte. Soós László dr. református lelkész egész nap mellette tartózkodott és vigasztalta. Délben megkérdezték tőle, hogy mit akar ebédelni. Huslevest, kappansültet, és rizsfelfujtat kért, amit meg is kapott és jóétvágygal, jóízűen elfogyasztotta. Este ugyancsak jóétvágygal és bőven vacsorázott. Később bejött hozzá a törvényszéki orvos és megkérdezte tőle, nem akar-e éjszakára valami idegcsillapítót vagy altatószert. Kardosné legyintett:

— Ha ötvenhárom évig jól aludtam, jól fogok aludni az utolsó éjszaka is. Ha pedig nem, az se baj!

Éjfélig elbóbiskolt, akkor elküldte a lelkészt maga mellől azzal, hogy aludni akar. Mindjárt le is feküdt és reggel hat óráig nyugodtan aludt egyszer sem ébredt fel.

Reggel a fegyházor bement hozzá és tudatta vele, hogy itt van a kedvese, Todor István, aki engedélyt kapott arra, hogy beszéljen vele. — Kardos Mihályné közömbösen fogadta Tódot, megkérdezte tőle, hogy miért nem hozta magát a hűgát is. Amikor a kedvese eltávozott, ismét a lelkész látogatta meg, aki imakönyvet hozott. A halálraítelt asszony elmondott egy rövid imát és vissza adta a könyvet.

Pontban hét órakor két fegyőr a börtön udvarára kísérté, ahol mintegy hetven főnyi belépőjegyes csoport gyűlt egybe. Kihirdették Kardosné előtt a halálos ítéletet és a kormányzó elutasító végzést, amit szintén nyugodtan vett tudomásul. Csak ennyit mondott:

— Legalább addig kegyelmeztek volna meg, amíg a leányom megérkezik.

Folyton a leányát várta, aki azonban nem jött az anyja kivégzéséhez.

Most megszólalt az ügyész:

— Hóhér, átadom Önnek a halálraíteltet. Teljesítse kötelességét.

A kivégzés előkészületeinek ideje alatt Kardos Mihályné valósággal állatias letargiát tanúsított és inkább ez borzasztotta meg a nézőket, mint maga a kivégzés. Amikor a hóhér a nyakára akasztotta a hurkot, Kardos Mihályné tekintete összetalálkozott a vele szemben álló kiváncsiak pillantásával és akkor csendesen odasugta Kozarek hóhérnak:

— Takarják le az arcomat.

Gyorsan kendőt hoztak, és a halálraítelt arcára terítették. Ezután a hóhér meghurkolta Kardos Mihályné torkát, amelyből most egy tompa sóhaj szakadt fel:

— Istenem, segíts meg!

Ez volt az utolsó szava. A kivégzés alatt teste egyszer sem remegett, vagy vomaglott meg.

Hét óra tizenhét perckor a törvényszéki orvos konstataulta a beállott halált. Amikor levették a kendőt és előtűnt a már halott Kardos Mihályné eltorzult arca, a közönség soraiban álló szeretője, Todor István, felordított és kirohant az udvarról. A kivégzést az udvarra nyíló cellablakokból sok rab is végignézte.

Kardos Mihályné ötvenhárom éves volt, de legalább hetvennek nézett ki. Pedig fiatalabb éveiben egyike volt a környék legszebb lányainak, akit az urak parasztdémonnak hívtak. — Nem is volt amolyan egyszerű, mindennapos falusi nő, ellenkezőleg, sokat látott, és tapasztalt. Még Párisban és a francia Rivierán is járt, ahová udvarlói vitték el. Rengetegen tették neki a szépet, és most azt rebesgetik, hogy fiatalkori udvarlói közül is sokan meghaltak és hogy azokat is ő tette el láb alól. De csak két gyilkosságot tudtak rábizonyítani. Első házasságából származó fiának és második férjének külső erőszak által okozott halálát. Kardos Mihályné rendkívül szerette a dalokat. Fiának, miután megmérgezte, még a halálos ágyán is az új slágereket kellett énekelnie. Ennek a szerencsétlen fiúnak egyébként azért kellett meghalnia, mert nem jó szemmel nézte anyja ledér életét.

Kardos Mihálynét, aki végrendeletében a gyermekeire hagyta vagyonát, ma már el is temetik.

1931
január
18-án

a kolozsvári Mentő sorsjegyek
IV-ik osztály huzása

Ne dobja el szerencséjét, vegye meg sorsjegyét.

Védői rendelkezések 117 Lei előzetes beküldése ellenében a Sorsjegytörvény 16. sz. azonnal eszközli.

Ezenkívül még 6 huzás lesz.

Minden huzásról nyereményjegyzék lesz kibocsátva.

Január 15

HUTCHINSON

EGY ERDELYI KARRIER

A „vörös Hirsch”

Elindul egy vagon kolozsvári likörrel — és ma dollármilliomos

Erdélyi történet, amelynek szálat Párisig és Newyorkig nyulnak

Kolozsvár, január 13.

Most érkezett el felszázadik tárgyalásához a kolozsvári törvényszék előtt egy borzalmas polgári pör, amely közel nyolc éve foglalkoztatja a különböző bírói fórumokat és előreláthatóan még el fog tartani néhány esztendőig. Maga a per, amelyet több bűnügy szó keresztül-kasul, egyike a legérdekesebb ügyeknek és vetekedik akármelyik érdekesítő detektívhistóriával. Egy szenális erdélyi szélhámos áll az egész bonyodalom központjában, aki a jóhiszemű emberek egész seregét csapta be és uszította azután egymásra, mialatt ómaga külföldön biztonságban nagyuri életet él összeharácsolt vagyonából.

Amikor még sok volt a pénz.

Ott kezdődik a történet, hogy 1922-ben a kolozsvári Szilágyi Eleonóra rt. ügynöknek alkalmazta Hirsch Jenő volt petrozsényi kereskedőt, akit Erdélyben mindenki csak a „vörös Hirsch” néven ismer. Hirsch egy szép napon összeállított magának egy mintakollekciót különféle likörökből és kiment Angliába üzleteket kötni. Nemsokára visszajött és

mindenfelé hirdetni kezdte, hogy Angliában nagyszerű üzleteket lehet csinálni likörrel. A cég azonban óvatoss volt és nem akart neki bizományba árut adni, hanem csakis fiksz eladásra.

Hirsch, aki az egész várost ismerte, az akkori inflációs időkben csakhamar talált vállalkozó szellemű, pénzes emberekre, akiket nagyszerű rábeszélőképességével és imponáló fellépéssel meg tudott nyerni egy nagyobb szabású angol liköréksport-üzlet csábító tervének. Az első ilyen vállalkozó Pálmai János régi, jónévi kolozsvári kereskedő volt, aki Szigethy nevű két sógorával és dr. Horvát Jenő ügyvéddel együtt a vörös Hirsch tanácsára megvett a Szilágyi Eleonóra cégtől másfél vagon likört. Miután a konzorciumnak nem volt meg a szükséges készpénze, a Vatra-bank folyósította neki az üzlethez szükséges 700 ezer lej bekebelezési fedezet mellett. A likört átadták egyik kolozsvári szállítócégnek, amely megbízást kapott a banktól, hogy az áru eladásából befolyó pénzt hozzá fizesse be.

A szállítócég, amely ilyenformán obligóban került és határidőre volt köteles a likört eljuttatni Angliába, két tisztviselőjét bízta meg a másfél vagon likör kíséretével, valamint azal, hogy a bank részére történő inkasszót ellenőrizze.

Alig futott be a gyorsárúként feladott

— Emésztési zavarok, gyomorfájás, gyomorégés, rosszullét, fejfájás, idegizgalmak, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz megszünteti az emésztési zavarokat, a vérkeringést helyes utra tereli, felfrissíti a szellemet és egészséges álmot hoz. Az egyetemi klinikákon végzett kísérletek bizonyítják, hogy alkoholisták a Ferenc József víz használata folytán éhségérzetüket majdnem teljesen visszazserezték. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

szállítmány Angliába, az ottani vámhatóságok megtiltották a likör kihajózását, arra való hivatkozással, hogy egyes márkák francia védjegyek.

Az is kitűnt az első napokban, hogy a vámhivatal által átengedett likört is csak a legnagyobb veszteséggel lehetne eladni, ha volna kinek. Egyhónapi kísérletezés után a szállítócég emberei és a vörös Hirsch hazajöttek, de már Pálmai Jánosnak nem volt költsége és csak akkor tudott Angliából visszakerülni, a mikor felesége kérésére a szállítócég 30 fontot küldött neki Londonba. Itthon a szállítócég, amely előre figyelmeztette a konzorciumot, hogy rossz üzletbe bocsátkozott, megtudta, hogy az angol vámhatóságok által kifogásolt márkájú liköröket joga van a Szilágyi Eleonóra cégnek gyártatnia, mire az angolok megengedték, hogy a zár alá vett likört elszállítsák a kikötőből, de angol területre most sem engedte be. Amig ezt elintézték, kitört az angol dokkmunkások sztrájkja és a másfél vagon likör mintegy hat hétig még ott vesztegelt.

A „vörös Hirsch” és az amerikai szeszcsempészek

A vörös Hirsch és Pálmai János az előlegképpen kapott pénzzel Newyorkba utaztak, — Hirsch csakhamar kapcsolatot teremtett magának a szeszcsempészekkel, akiknek a meghibásításból,

amerikai autókat szállított Párizsba, a honnan viszont szeszcsesitalokat csempésztett ki.

Hirsch ennél az üzletnél is hü maradt magához, mert Pálmai János nemsokára hazakerült Kolozsvárra és elpanaszolta, hogy Hirsch becsapta. Miután társainak nem tudott elszámolni, feljelentették és Pálmai a vizsgálat alatt köteles volt naponta jelentkezni. Ugyanekkor dr. Millea Aurél megtudta valahonnan, hogy a vörös Hirsch Budapesten van és a legelegánsabb hotelben lakik és nagyuri módon költenek. Összeköttetései révén dr. Millea elérte, hogy

Hirschet a budapesti rendőrség letartóztatta,

de kaució ellenében nemsokára szabadlábra engedte, mire a szélhámos megszökött. Pálmai János rávette a társait, hogy utána mehessen Hirschnek és elvegye tőle a pénzüket. Azóta sem jött vissza többet és állítólag Kanadában él.

Az ügy itthon maradt károsultjai erre egymás ellen kezdtek perlekedni, mert időközben a Vatra-bank elárvereztette a házaikat. Amijök még megmaradt, azt a perkoltségek vitték el. Egymás ellen nem érték el semmit, ekkor pert indítottak a Szilágyi Eleonóra cég ellen, a bank ellen, a szállító, majd annak alkalmazottja ellen, aki Hamburgban az árut kiadta Pálmainak. Most ezeket bonyolítja le a bíróság hét álló esztendeje. Jellemző a peranyag nagyságára, hogy maguk

a perkoltségek többmillió lejt tesznek ki eddig és ugyszólván mindenki tönkrement, aki a perben szerepel.

Egyedül a vörös Hirsch kacag a markába. Az amerikai szeszcsempészs nagyszerű üzlet, a

A „vörös Hirsch” üzetei.

Közben idehaza a konzorcium azt szerette volna, ha a Szilágyi Eleonóra cég visszaveszi az árut, amire azonban a gyár nem volt hajlandó. Ekkor a Vatra bank feloldotta a likört a szállítói utánvét alól és hozzájárult, hogy az árut Hamburgon keresztül vízi úton hozzák vissza, de lehetőleg utközben el kell adni valahol. Mialatt ezek a tárgyalások folytak,

a vörös Hirsch rábeszélte dr. Millea Aurél ügyvédet, hogy egy másik vagon likört vegyen és küldje ki Londonba.

Ezt a vagonat már egy másik szállítócégnek adatta át Hirsch. Természetes, hogy ennek a második szállítmánynak is ugyanaz lett a sorsa, mint az elsőnek. Nem sikerült eladni, visszahozták és a szállítócég olyan bajba keveredett, hogy az ellene megindult bünvádi eljárások és kártérítési perek miatt meg is szűnt. A vörös Hirsch másodsor is hazajött Angliából és mert Kolozsváron nem mert mutatkozni, visszament eredeti hazájába és

egyik zsilvölgyi földbirtokos ismerőset ugyanesak rávette egy vagon likör megvásárlására és ekszportálására. Ezt a vagonat egyenesen Hamburgba irányíttatta Hirsch, akinek kész terve volt már.

Közben ugyanis Angliában megszűnt a dokksztrájk és a kolozsvári konzorcium kivette a másfél vagon árut a szállító rendelkezése alól és Pálmai Jánost bízta meg annak értékesítésével.

A zsilvölgyi földbirtokos által megvett vagon likör megérkezett Hamburgba, ahol a vörös Hirsch, épp, mint Londonban, a Szilágyi Eleonóra cég igazgatójának adta ki magát, és azzal a mesével állított be a Land und See Transport A. G. nevű szállítócéghez, hogy a likört Kanadába akarja elhajóztatni egy megadott címre. A szállítócég révén az egyik hamburgi nagybanktól 600 font előleget vett fel az eladandó áru terhére. Amig ezt a tranzakciót nyélbe ütötte, megérkezett Londonból a másfél vagon likör is Pálmai Jánossal, aki mint a megbízó konzorcium teljhatalmu megbízottja, egy nyilatkozat ellenében, hogy lemond a szállítóval szemben minden jogigényről, átvette a rakományt, kifizette a szállítónak járó összeget, magát

a likört pedig eladta a vörös Hirschnek, ez viszont megint felvett a Land und See Transport A. G. utján 800 font előleget ugyanattól a hamburgi banktól.

A hamburgi szállítócég a két és fél vagon likört elhajózta a megadott kanadai címre, de miután heteken át senki sem jelentkezett az áruért, visszahozatta a likört Hamburgba és talán ma is ott van még, de ugyanakkor bünvádi feljelentést tett és kártérítési keresetet indított a kolozsvári szállítócég ellen, amely pedig már semmiért sem volt felelős.

melyen dollármilliókat szerzett magának. — Azok, akik azóta találkoztak vele Párizsban, azt állítják, hogy saját hajóival csempészi már a tiltott alkoholt és állandóan hol Newyorkban, hol Európában tartózkodik. A francia fővárosban tucatnyi palotája, pazar berendezése, versenystállója, műkincsei vannak és ő a legnagyobb tekintélyek egyike a párizsi turfon.

Ha valaki megírja majdan az inflációs Erdély lázas történetét, a vörös petrozsényi Hirschnek egyik legterjedelmesebb fejezetet kell majd szentelnie, ha csak megközelítően is hü képet akar nyújtani azokról az időről.

Bányai Ernő.

Modern fényezett

TELEHALÓ

Lej 26.000

Modern ebédlok érkeztek diófából fényezve

Lej 32.000

Uriszobák

Lej 19.000-161

Ulógarnitúrák.

SZÉKELY és RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYAR Rt.

Marosvásárhely, Nagyszeben.

BRASSO, Kolostor-uca 33.

Kedvező üzleti feltételek.

28. 233

(Közlemény eleje az első oldalon.)

Ujabb leleplezések

A Lupta jelentése szerint a jassii sziguranca újabb szenzációs és megdöbbentő adatoknak jutott a birtokába az összeesküvők szervezetével kapcsolatban. Az egyik jassii ügyvéd lakásán két dossziét találtak, amelyekből igen fontos okmányok és napiparancsok kerültek elő. Sikertült a sziguranának megállapítani, hogy az utóbbi időben

az Averscu-pártból is sokan felvétették magukat a Vasgárda legionistái közé, de ott szerepel a tagok között számos jassii kereskedő is.

Találtak olyan leveleket is, amelyekben rendőrségek és rendőrtisztek ajánlják fel szolgálataikat Zelea Codreanu-nak.

A gazdag bűnügyi lelet legértékesebb kincse azonban az a levél, amelyben Zelea Codreanu kiadja a parancsot egyik legionistájának, hogy záros határidőn belül tegye el láb alól az egyik közismert és nagytekintélyű bukaresti politikust, akinek a nevét a sziguranca egyelőre még nem árulhatja el.

A jassii leletről táviratilag értesítették a bukaresti fősziguranca és a belügyminisztériumot. A mai nap folyamán újabb házkutatások, esetleg letartóztatások várhatók.

Csak Zelea Codreanu jár még mindig szabadon.

Görögország és Lengyelország barátsági szerződést kötnek

Athén, január 13.

Venizelosz görög miniszterelnök, aki külföldi utjáról már a napokban visszaérkezett a görög fővárosba, a tegnap megtartott minisztertanácsban számolt be varsói látogatása jelentőségéről és eredményéről. Beszámolója végén bejelentette, hogy Görögország és Lengyelország rövidesen barátsági szerződést kötnek.

A népszövetségi ülészek közelgő megnyitására való tekintettel Mihalakopulosz görög külügyminiszter tegnap, hétfőn Genfben utazott.

Oriási többséggel győzött Udvarhelymegyében a Gazdasági Egyesület listája a mezőgazdasági kamarai választásokon

Székelyudvarhely, január 13

Több ízben hírt adtunk arról a hatósági erőszakról, amellyel a mezőgazdasági kamarai választásokat a vármegye fiatal prefektusa bevezetett és előkészítette. Ismertettük a hajszáradító okait is. Kamarai tagsággal akarta jutalmazni csatlósait és a Solomon Virgil képviselő korteseit. Ezért kellett minden békejobbot visszutasítani, minden, a vármegye román ajkú lakosságára — paritáson felül — kedvező egyezményt felborítani. Ezért kergetik az amúgy is szegény vármegye polgárait költségekbe a folytonos választási herce-hurcalkál. Sőt magát a hivatalos vármegyét is, melynek autóján a prefekt, közegei és kortesei potyára száguldoznak — a voksokért.

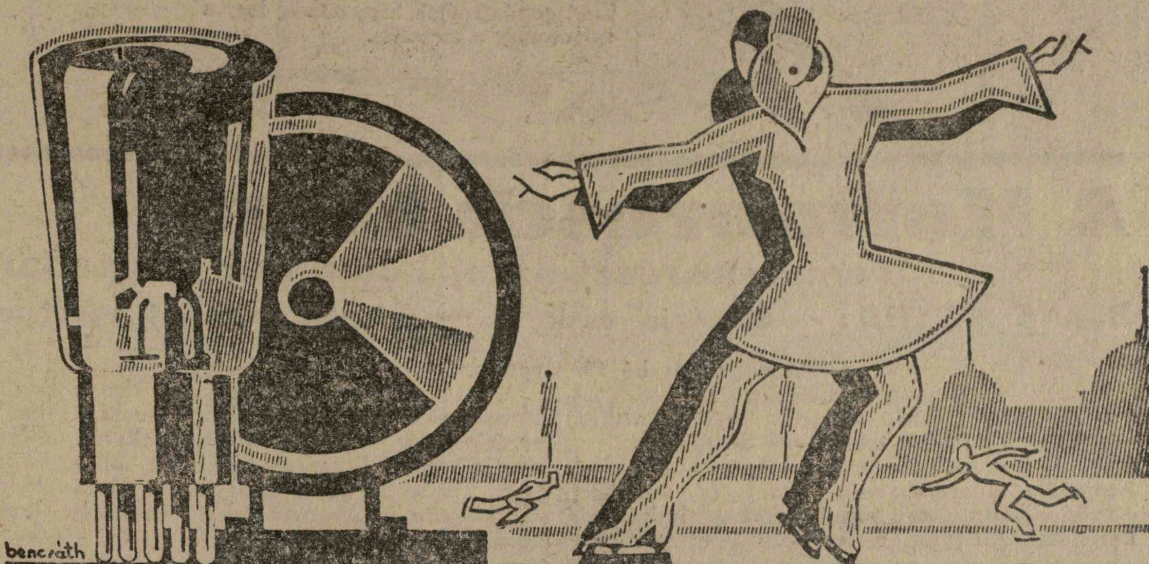
A f. hó 10-én lezajlott választásokon a Gazdasági Egyesület jelöltjei 74 százalékos eredménnyel győztek. A végeredmény tehát 100 százalékos, mert azt az abszolút többségi elv alapján állapítják meg. Így a G. E. mind a 24 jelöltjét megválasztották. A prefektus összes jelöltjei kibuktak.

Eszerint a lista élén álló Szakáts Péter, dr. Sebesi János, br. Dániel Ferenc, Bartha Izsák kispazda (Olasztelek), Somodi Ferenc kispazda (Etéd), Balássy Sándor és Ugron János mellett még tizenhét derék kispazdából alakul meg a vármegyei mezőgazdasági kamara.

A választást Drăzoianu törvényszéki bíró szigorú tárgyilagossággal vezette. Az éjjel után egy órakor kihirdetett eredményt a vármegyében megnyugvással fogadták.

— Február 1-ig újból meghosszabbították a kedvezményes vasúti igazolványok érvényességét. Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi minisztérium intérvenciójára a vasut vezérigazgatósága február 1-ig ismételtelen meghosszabbította a köztisztviselők, rokkantak és nyugdíjasok kedvezményes utazásra jogosító igazolványainak az érvényességét. A parlament tagjainak és az újságíróknak a szabadjegyei február 10-ig érvényesek.

SZABADTÉRI KÖZVETÍTÉSRE

Vezérképviselő: **Vértes Vilmos**, mérnök, Arad.

Súlyos vád Fluorás szociáldemokrata képviselő ellen

Allítólag nem tud elszámolni egy munkásbank céljaira befolyt jelentős összeggel

Kolozsvár, január 13.

A kolozsvári rendőrségre feljelentés érkezett Fluorás Joan szociáldemokrata képviselő, volt miniszter ellen, hogy még 1927-ben több százezer lejre menő összeget szedett össze, egy nagy munkásbank és hitelszövetkezet megalapítására.

A bankot azóta sem alapították meg és az összeszedett pénznek is nyoma veszett. A feljelentés híre élénk konsternációt keltett munkáskörökben.

Bartha Károly, a famunkások szervezetének titkára az ügyvel kapcsolatban kijelentette, hogy a felvett pénzek összege nem több, mint 230, maximum 250 ezer lej.

Lucián Sándor szociáldemokrata képviselő szerint a feljelentés nem egyéb, politikai manővernél, amellyel csak a párt tekintélyét akarják gyengíteni. Az összeg teljes egészében meg van és az alakuló közgyűlést a bank ügyében csak azért nem tartották meg, mert az összeg a bank alapításához elenyészően csekély.

Duca lázas politikai tevékenységbe kezdett

„Szent szövetségbe” akarja tömöríteni az összes politikai pártokat
Averescu csak egyedül akar kormányozni

Bukarest, január 13.

Duca, az új liberális párti elnök, mintha napok alatt akarná helyre pótolni mindazt, amit a tragikus körülmények között elhunyt Vintila Brătianu elmulasztott, vagy nem tudott megtenni. Mindenekelőtt kibékítette pártját az udvarral, ami ugylátszik a legutóbbi audienciája alatt teljesen sikerült neki. A második ténykedése az volt, hogy a román belpolitikai élet állandó „munusával”, Titulescu-val felvette az érintkezést. Ugyanis

Brătianu sohasem tudta elfelejteni Titulescunak, hogy két év előtt a régenszi Titulescu ajánlatára bizták meg kormányalakítással és az elmúlt két év alatt a liberálisok és Titulescu között annyira elhidegült a viszony, hogy a liberális Viitorul állandóan gunyos hangon írt Románia londoni követéről.

Duca tisztában van azzal, hogy Titulescu a jövő embere és éppen ezért igyekszik Titulescut a liberális párt részére megszerezni. Amikor elnökké választották, ezt egy igen szíves hangú levélben tudatta Titulescuvall és azóta is már több fontos ügyben kikérte a „legnagyobb román államférfi” véleményét.

A harmadik akció, amit Duca lefolytatott: fegyverszünet az összes politikai pártokkal. Az elmúlt héten Duca sorra felkereste a pártvezéreket és formális ajánlatot tett egy közös platform kiépítésére azzal a céllal, hogy

az összes politikai pártok alakítsák meg a „szent-szövetség” kormányát, melyben egészen természetes, hogy Ducának, mint az eszme felvetőjének igen fontos szerep jutna.

A pártvezérek közül — akikkel ez ügyben Duca tárgyalt — ketten már nyilatkoztak. — Averescu marsall az Indreptareaban juttatta Duca tudomására, hogy nem hajlandó semmiféle közös-kormányban résztvenni: az Averescu-párt egyedül önmagát tartja alkalmasnak a kormányalakításra. Ma Jorga lapja adja meg a választ Jorgának, mikor a Neamul Romanesc vezetőhelyén jelenti ki Jorga, hogy nem hisz Duca tervének megvalósítási lehetőségében:

— Politikai köröket élénken foglalkoztatja — írja Jorga lapja — az a terv, mellyel Duca felkereste a politikai pártokat, hogy kormányegyekezés jöjjön létre az összes pártok között. Ha a pártok között ilyen tárgyalások meg is indulnának, nem vezethetnek eredményre, mert — írja Jorga — egy kormány, melyben az összes pártok résztvennének — elképzelhetetlen abszurdum.

Január 15

B. L. 5

Ha az idő
nedves és
hideg

nagy mértékben fenyegeti a meghűlés
veszélye. Hatásosan védekezhetik ellene

Panflavin - pasztillával

Ezért gondoskodjék, hogy mindig legyen
egy csomag a zsebében.

A Marmorosch Blank

nem vesz részt az új kölcsöntárgyalásban

BIANK ARISTID: — Románia csak kompromisszionált kölcsönt vehet fel

Páris, január hó 13.

Ma délelőtt megkezdődött itt a romániai kölcsön második, hetven millió dolláros részletére vonatkozó tárgyalás, amelyet Románia részéről Kiriacesco, a Banca Nationala államkormányzója vezet és amelyre ezenkívül meghívták mindazokat a bukaresti bankokat, amelyek az első kölcsönben is részt-

vettek.

A tárgyaláson nincs azonban jelen a Banca Marmorosch Blank képviselője, miután a bank vezérigazgatójának, Aristide Blanknak, álláspontja szerint Románia kizárólag olyan kölcsönt vehet fel, mint amilyen például a Morgan-kölcsön is, amelyet tehát valamely koncesszióval fedeznek le.

Izgalmak az egyházi államsegélyek körül

Man lelkes mérgeesen becsapta a pénzügyminiszter ajtaját

Bukarest, január hó 13.

Az egyházi államsegélyek kiosztásánál a kisebbségi felekezetek terhére tűzött kötszínű játék, a jelek szerint, nem marad következmények nélkül. Az erdélyi képviselők tekintélyes csoportja felháborítóan sérelmesnek tartja azt a megállapítást, amely a pátriarcha nyomására rendkívül hátrányos helyzetbe hozta a nemzetiiségek egyházaival kívüli a görög katolikus egyházat is, amelyet szintén a kisebbségek közé soroltak csak azért, hogy a hivatalos államegyház segélyének redukciója ne legyen több 12 százaléknál.

Man lelkes kedden délelőtt nagyobb kiutazással kereszte fel Popovici pénzügyminisztert és kifejtette előtte, hogy az az egyenlőtlen elbánás, amit a kormány az egyházi államsegélyek kérdésében tanúsított, nézetes következményekkel járhat.

Popovici azt felelte, hogy nem segíthet semmit a bajon. A görög keleti egyház akkor került kedvezőbb helyzetbe, amikor a kormány pótlólag még száz milliót szavazott meg egyházi államsegély címen. Ennek a száz milliónak javarésze a görög keleti egyháznak jutott s emiatt tolódott el a százalékarány.

A kiutazást egyáltalában nem elégitette ki a miniszteri magyarázat.

Man lelkes annyira felindult állapotban távozott el a miniszteriumból, hogy ajtócsapkodásai zajára az egész hivatalnokgárda összerézzen.

A kiutazást egyébként Mihalachet is felkereste, de ott sem ért el semmi eredményt, mire Man lelkes állítólag kijelentette, hogy az erdélyi képviselők nagyrészevel a legelkeseredettebb ellenzéki harcot indítja meg a parlamentben a kormány ellen.

Itt látható a nagy csoda...!

Acsehanyákkétszerszülnek egy évben

A csehszlovák népszámlálás meglepetései

Prága, január 15.

A sajtó az edigi becslések alapján összeállította a népszámlálás eredményeit. Eszerint Csehszlovákia összlakossága keréken tízenny és fél millió, vagyis majdnem egymillióval több, mint 1921-ben volt.

A „Maashode” című rotterdami lap ma idézte szövege szerint a csehszlovákiai népszámlálás visszaéléseivel. — A cikkíró a csehszlovák állam etnikai összetételét boncolgatva megállapítja,

hogy már az 1921-iki népszámlálás alkalmával néhány százezer magyarral és némettel kevesebbet mutattak ki,

ezzel akarván elérni, hogy a kisebbségek kulturáját megsemmisítsék és a békerevizitót lehetlenné tegyék. A cikkíró gúnyosan megjegyzi, hogy a jelenlegi népszámlálás eredményének kihirdetésekor a világnak

nagy csodában lesz része, mert tanuja lesz a csehok hihetetlen szaporodásának, amely az addigi nemzetiállami államot tiszta nemzeti állammá formálja át.

A „Völkische Beobachter” szintén cikkezik és megállapítja, hogy Benes a békeszerződés alkalmával hamis adatokkal félrevezette a világot.

Sovinizmus és jogrend

Kolozsvár, január 15.

A kolozsvári rendőrség múlt év novemberében letartóztatta Cloban János kommunista agitátort.

aki még 1922-ben szökött meg a tíz éves várfogság büntetése elől. Cloban, mint utólag kiderült, az utóbbi öt évét Moszkvában töltötte.

Elfogatásakor nagymennyiségű rőpiratot és pénzt találtak nála.

A kommunista agitátor ügyét ma tárgyalta a kolozsvári törvényszék. A vádlott semmi felvilágosítást sem ad.

Az elnök kérdésére, hogy hol lakik, azt felelte: az egész világon. — Mi a foglalkozása? Kommunista.

Kijelentette, hogy részletes felvilágosítást nem hajlandó adni, bármekkora büntetést is mérnek rá. A tanúk kihallgatása során Pop

Leontin, a kolozsvári szigurancafonók terhelő vallomást tesz. Elmondja, hogy a vádlottból a rendőrségen sem lehetett semmiféle felvilágosítást vagy vallomást kicsikarni. Ezután Coltescu ügyész beszél, aki a vádbeszédében váratlanul áttér a védőügyvéd, dr. Fehér Dezső támadására.

— Jól kitanította a védencét, harsogta az ügyész, — persze

kisebbségi a vádlott és a védő is, akik örülnek, ha az ilyen államellenes mozgalmakkal Románia tekintélyét aláássák. Az ügyész beszéde kinos megdöbbenést váltott ki a hallgatóságból. Dr. Fehér Dezső ügyvéd energikusan utasította vissza a rosszul elhelyezett és képtelen vádaskodást és a kisebbségi ügyvéd kar nevében elégtételt kért a bíróságtól a sértetéseikért.

A tárgyalás Cloban ügyében még folyik.

Egy amerikai bankvezér:

Ennek az évnek a második fele érezhető javulást fog hozni!

London, január hó 13.

Az Amerikával szemben fennálló háborús adósságok leszállításának a kérdése a világ-gazdasági válság nyomása alatt egyre jobban foglalkoztatja a vezető-államok pénzügyi kapacitásait és mindinkább beleviszi a köztudatba a sürgős megoldás szükségességét.

Amerika egyik bankvezére, Albert Wiggon, a „New York Chase National” pénzügyi elnöke kijelentette, hogy szilárd meggyőződése, miszerint

az Unió szempontjából csak jó üzlet lenne a volt szövetségesek adósságainak azonnali leszállítása.

A jelenlegi világkereskedelmi depresszió egyik fő oka ugyanis az, hogy

a külföldi államok nem képesek elegendő dollárválatut előteremteni adósságaik kifizetésére, és törlesztésének a fizetésére.

Ráadásul Amerika 1924 és 29 között még nagy mennyiségű idegen kötvényt vásárolt össze, ami ugyan egy ideig elődázta a rendkívül magasra felemlt vámtarifának a külkereskedelmi mérlegre gyakorolt káros hatásait érvényesítését, de még inkább növelte a külföldi államok Amerikával szemben fennálló adósságait

és ezzel egészen teljesen túlterheltséget idézett elő az amerikai kötvény piacon.

Ilyen körülmények között nincs más hátra, mint vagy a vámtarifa leszállítása, vagy pedig az Unió alkalmazkodása a lényegesen lecsökkent kiviteli lehetőségekhez, ha az Egyesült Államok kormánya bele nem megy az adósságok leszállításába, ami

jelenlét felfelhívását idézné elő a depressziónak.

Kijelentette a még a yankee-bankár, hogy nézete szerint már elértük a depresszió mélypontját s hogy

ennek az évnek a második fele remélhetőleg érezhető javulást fog hozni.

A háborús adósságok leszállítása mellett nyilatkozott Sir Josiah Stamp, a Bank of England igazgató-tanácsának a tagja is, aki azt tartja, hogy a Young-terv jóval súlyosabb terheket rótt Németországra, mint ahogyan a volt szövetségesek és a pelük társult hatalmak kívánták.

A szövetségek közötti adósságok és ezekkel összefüggésben a német jóvátelet kötelezettségek leszállítása nagyban előmozdítaná Németország gazdasági felépülését s ugyanezkor haszonnal járna a többi államokra is. Amerika most mind jobban kezdi érezni, hogy

nem jó üzlet az európai adósságok állandó növekedése,

mert hiszen ennek megfelelően romlik Amerika külkereskedelmi mérlege is.

— Munkanélküliek felrobbantottak egy vendéglőt Berlinből jelentik: A Helmstadt közelében lévő Welpke községben néhány éhező munkanélküli bosszúból bombát helyezett egy élénk látogatott vendéglő ablakába. A bombát gyújtószinórral meggyújtották, mire az explodált és az összes ablakokat betörtte, a falakat megrépesztette. Néhány vendég könnyebben megsebesült.

— A bécsi munkásság Pozsonyban nézi meg a Remarque-filmet. Bécsből jelentik: A Der Abend szerint a bécsi szocialista munkásság nem nyugszik bele a Remarque-film betiltásába. A jövő héten turnusokban fognak átjárni Pozsonyba, hogy a filmet egy pozsonyi moziban végignézzék.

Astra (Apolló) Mozdó
Grassó

Ma kedden a német filmgyártás remeke

CSAK TE (NUR DU)

100%-os filmoperett fut.

Jön,

minden idők ragyogó mesterműve

**„Ha a császár
visszatér”**

Ramon Novarro 6 gyönyörű dalt énekel a filmben

Ezenkívül 2 felvonás vígjáték a beszélő kutyákkal a főszerepben.

MENDEL KARPELES NEM ÉRTI AZ EGESZ DOLGOT...

Mendel Karpeles a bécsi hivatalos rendőrségi jelentés szerint 77 éves. Foglalkozására nézve baromfikereskedő. Korára és hivatalára való tekintettel fel lehet tenni róla, hogy az ugynevezett világháborúhoz, amelyben — mint ismeretes — a legkiválóbb kultúrnemzetek vettek részt, semmi köze. Nem ő készítette elő és nem ő csinálta. A háborús felelősségről szóló színes diplomáciai könyvek, memoárok és titkos levéltárak sem említik meg Mendel Karpeles 77 éves bécsi baromfikereskedő nevét. Mendel Karpeles már a háború előkészítése előtt is öregember volt...

Emellett komoly elfoglaltsága miatt az irodalommal, a pacifizmussal és a háboruellenes propagandával sincs igen ideje foglalkozni Mendel Karpelesnek. Lehet, hogy fia, aki már modernebb ember, többet tud ezekről a dolgokról és unokája is friss ismereteket szerzett a háború és béke problémáiról. Őt azonban ezek a dolgok nem igen érdeklik. Csak azt tudja, hogy valamikor, amikor nem beszéltek olyan sokat háborúról és békéről, könnyebb volt baromfikereskedőnek lenni.

Az idők azonban egyre súlyosabbak: kegyetlen szelek fujnak Wien felett, egyre kegyetlenebb szelek s értelmetlen a száruk....

★

Mendel Karpeles, a bécsi hivatalos rendőrségi jelentés szerint roskadozó lépésekkel haladt a Mariahilferstrasse-n. Késő este volt. — Megállt a villamosállomásnál és várta a villamost, hogy hazaszállítsa öreg tagjait. Ebben a pillanatban izgatott, csupaszszajú gyermekök serege özönlött eléje. Egyikök elkiáltotta magát: Hier is ein Jude!

Vad csatakiáltás követte a szót. Mendel Karpeles fehér szakállába bambán dadogott az ifjak üllege alatt. Aztán megérkeztek a rendőrök....

Mendel Karpeles sebeit bekötözték, aztán hazaszállították. A mentőkocsiban fontolóra vette a dolgot: En Mendel Karpeles vagyok. Nem csináltam háborút. Egész életemben baromfival kereskedtem. De volt háború. Egy fiam ott pusztult fiatalon. Aztán egy fiatalember, akit Remarque-nek hívnak, könyvet írt a háborúról. Ebből a könyvből csináltak egy filmet. Erről sem tehetek. Most jön egy csomó tacsó, azt kiáltják, hogy „itt a zsidó!” és engem véresemnek. Mi az? Mi köze a zsidónak Remarque-hoz, miért perekednek ezek a tacsók azért, mert egy Remarque írt egy regényt és a regényből csináltak egy filmet, s mi közöm nekem ehhez a Remarque-hoz, ehhez a háborúhoz, és ehhez a filmhez... én, kérem, Mendel Karpeles vagyok, 77 éves békés baromfikereskedő... és ne tessék haragudni érte, öregember vagyok s nem értem a modern idők nagy jelzéseit. Nem értem.

Hát mit csináljak?

L.

Budapestien szívenlőtte magát

a „Steaua” kőolajfinomító
R. T. titkára

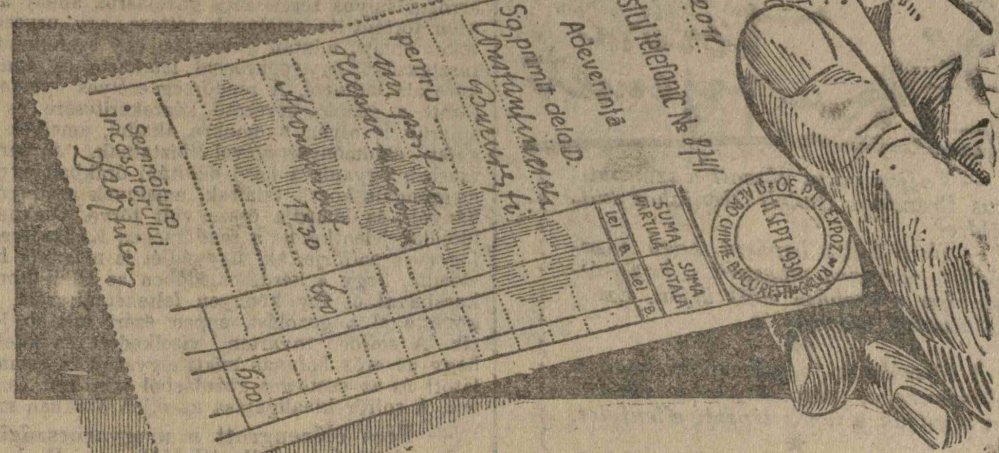
Budapest, január hó 13.

Tegnap délelben egy órákor revolverdörrenés zavarta fel a Széchenyi-fürdő csendjét. A személyzet végigjárt a kabinokat és az egyikben holtan talált egy fiatalembert. Az előhívott hatóságok közleg megállapították, hogy a fiatalember revolverrel szívenlőtte magát. Irataiból kiderült, hogy Balta Andornak hívják és a „Steaua” kőolajfinomító részvénytársaság budapesti irodájának titkára. Búcsulevelet hagyott hátra, amelyben tettét azzal indokolja meg, hogy elvesztette lelki egyensúlyát.

Az egyszerűbb háztartásnak

épeggy, mint a luxus-konyhának nélkülözhetetlen segédeszköze a „Biri-néni szakácskönyve”. Több, mint 12.000 példányban fogyott el eddig ez a kitünő munka, amelynek segítségével mindenkiből rövid idő alatt kitünő szakácsnő és tökéletes háziasszony lehet, de amelyből az is sokat meríthet, aki a háztartás minden ágában tevékeny. Ára kemény, félpáncsoktásban 130 lej. Kapható minden könyvkereskedésben. (Okos asszony csak ezt fogadja el) Kiadta és postán szállítja a Braszói Lapok Könyvosztálya.

HALLO Rádióamatőrök!

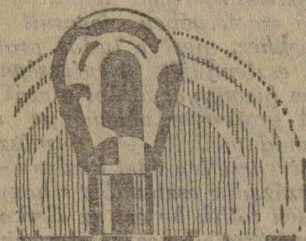

Rádió előfizetése 1931-re
nem kerül pénzébe!

Mi az eljárás?

Ha 1931 Január 31-ig egy sorozat TUNGSRAM-BARIUM-lámpát, vásárol legalább 850 Lei értékben, úgy a Tungsrám S. A. megtéríti önnek egy fél évi költségét, ha azonban ezen idő alatt 1700 Lei értékben vásárol egy sorozat, TUNGSRAM-BARIUM-lámpát, úgy megtéríti egy egész évi előfizetés költségét.

Forduljon bármely Tungsrám elárusítóhoz, mindannyian megvannak bízva ezen kedvezmény megadásával.

TUNGSRAM BARIUM

A közvetítő kereskedelem felelős a drágaságért

— állítja ismételten az Ugir

Manoilescu az építőanyagok olcsóbbodásáról tárgyal

Bukarest, január hó 13.

Az árleszállításra irányuló akció során Manoilescu kereskedelemügyi miniszter ma délelőtt az építőanyagokat előállító gyárak képviselőivel tárgyalt, délután pedig a szappan- és gyertyagyárosok delegátusaival tanácskozik.

Holnap délelőtt az építétférdeklőségeket fogadja a miniszter.

fogadja a miniszter.

Az árleszállító akcióval kapcsolatban az Ugir memorandumot nyújtott át a miniszternek és abban tudomására hozza, hogy saját kebelében már régen végrehajtott egy jelentős árleszállítást, hogy azonban ez a piacon nem érezhető, ezért az Ugir a közvetítő kereskedelmet teszi felelőssé.

Jelentés a nagyváradi választási frontról

Nagyvárad, január hó 13.

A január hó 29-iki pótválasztás egyre izgalmasabbnak ígérkezik. Most már hat jelölt van, hatodiknak a Dolgozók Blokkja jelölt, amely elismert alakulása a baloldali munkás és paraszt elemeknek.

A kommunista választók előrelátható megnövekedése talán rá fogja bérni a kormányt, hogy revízió alá vegye az uralkodó pártok által egyformán zsírált nép- és kisebbségellenes politikát.

A közsabadságok leredukálása a szélsőségek számára jelent előnyt s hogy nálunk milyen komolytalanul kezelik például a gyűlékezési szabadságot is, arra jellemző a bihari magyarság jelöltjének, dr. Thury Kálmánnak az esete, akinek

nem engedték meg, hogy az elmúlt vasárnap programbeszédét két színmagyar községben, Székelyhídon és Bihardíószegeen elmondhassa.

A magyar párt idejében megkérte az engedélyt és amikor irásban ki akarták venni, meglepetéssel értesültek róla, hogy a választási propaganda gyűlést nem tartathatják meg.

A választási hangulatot különben erősen befolyásolja az a körülmény is, hogy felsőbb rendelet értelmében

fényképes választói igazolványokat bocsátanak ki.

Egyrészt képtelenség technikai okokból is a hatralevő két hét alatt Nagyváradon több mint tízezer és a megyében ötven-hatvanezer fényképet elkészíteni. De képtelenség ennek a rendelkezésnek eleget tenni gazdasági okokból is.

Különösen a falusiaktól nem lehet elvárni, hogy mai körülmények között hatvan lej adjanak ki fényképekre, amikor egész vidékeken éhínség uralkodik.

Nagyváradon, Szalontán és Belényesen a hatóságok már kijelentették, hogy ezen a választáson még nem fognak ragaszkodni a fényképekhez. Ugyanez a megnyugtató kijelentés azonban még nem hangzott el a községekre vonatkozólag, ami nemcsak a falusi lakosság hanem a pártok kebelében is nagy idegességre ad okot. A biharmegyei liberális pártszervezet tegnap sürgönyöket menesztett Bukarestbe és intézkedéseket sürget.

HIREK

— Vajjon miért utazott a szimpatikus Brandsch Rudolf Maniuhoz külföldre?

— Nem tudta bevárni, hogy hazajöjjön. Annyira megszokta, hogy állandóan a szobája előtt üljön. Ezt a brandschot választotta.

— A liberálisok fogadkoznak, hogy a vascamegyei pótválasztáson vascává aprítják a nemzetipárti ellenfelet.

— Nini, Krausz ur, hiszen azt hallottam, hogy maga meghalt.

— Nem én, hanem a fivérem.

— Na azt igazán sajnálom.

— Agrárkonferencia lesz Kolozsváron. Bukarestből jelentik: A belügyi kormány január 25-ére közgazgatási- és agrárkonferenciát hív össze Kolozsvárra. A konferencián Madgearu miniszteren kívül Moldovan erdélyi és Bocu Sever dr. bányászi tartományi igazgatók, valamint az erdélyi prefektusok és agráratanácsosok is részt vesznek. A konferencia célja az agrárreform végleges befejezése.

— Harmadszor kísérelt meg öngyilkosságot egy magyar határrendőrségi tanácsos. Budapestről jelentik: Ma reggel lakásán megmérgezte magát dr. Balázs Lajos határrendőrségi tanácsos, aki két héttel ezelőtt is öngyilkosságot kísérelt már meg. Balázs ekkor mellbelötte magát, de jobban lett. Ezúttal súlyosabb állapotban szállították kórházba. Balásznak ez a harmadik öngyilkossági kísérlete, az első négy esztendővel ezelőtt követte el. Az életunt ember nyugalmában lévő agglagény.

— Halálos szerencsétlenség Szalárdon. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap délután a szalárdi vasúti állomáson. Gliga György munkás egy robogó vonat egyik kocsiának az ütközőjéről a másik vagon ütközőjére akart átlépni, ekközben azonban elvesztette egyensúlyát és a kerek alá zuhant, amelyek teljesen szörnyethaltak. A szerencsétlen vasúti munkás szörnyethalt. A vizsgálat, amely már eddig is megállapította, hogy Gliga halálát saját vigyázatlansága okozta, még folyik.

— Tömeges kommunista-letartóztatások Bukovinában. Csernovicból jelentik: Az állambiztonsági szervek a napokban több veszedelmes kommunista agitációs fészket lepleztek le, ahol nagymennyiségű lázító anyagot találtak. A felfedezéssel kapcsolatban a rendőrség számos kommunistánál házkutatást tartott és több letartóztatást fogantatott. — A letartóztatottakat Bukarestbe szállították. A központi szigoranca folytatja le ellenük a vizsgálatot.

— Meggyilkolták Tótfalvi Árpád durgazdag karánsebesi mészáros. Temesvári tudósítónk jelenti: Tegnap este Tótfalvi Árpád durgazdag karánsebesi mészáros rablógyilkosságnak esett áldozatul. — Hazafelé ment az utcán, amikor két földműves hátulról rátámadt és néhány jól irányzott fejszevágással meggyilkolta és a nála lévő nagyobb pénzösszeget elrabolta. A gyilkosságot azonban Tótfalvi egyik inasa észrevette és segélykiáltásaival fellármázta az utcát. A járókelők üldözőbe is vették a gyilkosokat, akik közül az egyiket, Gherasim Tódor személyében el is fogták. Gherasim a vizsgálat folyamán bevallotta, hogy a rablógyilkosságot Radoiu Miklós nevű társával követte el. Radoiut a csendőrségnek még nem sikerült előállítania.

— Marosvásárhelyi hírek. Tudósítónk jelenti: A Kemény Zsigmond irodalmi társaság felolvasás-sorozatában a vasárnapi irodalmi estélyen Vásárhelyi János erdélyi református püspökhelyettes tart előadást, amely iránt élénk érdeklődés mutatkozik. — A városi tanács szerdán délután rendes ülést tart. A napirend legfontosabb pontja az üvegyár üzembe helyezése, valamint az építő-mestereknek az a beadványa, amelyben kéri, hogy a tanács tiltsa meg a tisztviselőket magán-munkáikat olyan vállalkozási munkálatokban, amelyekben ők maguk döntenek a város részéről. — A városi tanács munkás-tagjai vasárnap délelőttre kérték a városi nagy tanácssterem rendelkezésükre való bocsátását, azon célból, hogy ott választóiknak beszámoljanak a városi tanácsban kifejtett tevékenységükről. A város munkássága nagy érdeklődéssel várja a tanács határozatát, vajjon eléget tesz-e a kommunistáknak tartott munkás-tanácsosok indokolt kérésének?

Ezek a pengék, elegendő ki Önt!

ROT BART
MONDEXTRA

Vezérképviselő: **C. DUISBERG**
București, 1. Str. Carol 3

— A nátha hosszantartó és kellemetlen betegség. Anacot pasztilla a legjobb orvosság. Egy fiola ára 37 lej.

— Jelentkezett az Üllői-úti urvezető-gázolás tette. Budapestről jelentik: Részletesen beszámoltunk arról a súlyos természetű gázolásról, amely az Üllői-úton történt és amelynek tettese, egy urvezető, kerekét oldott, miután áldozatát, egy szerencsétlen parasztagárdát, egy pokróccal letakarta és annak szekerére alá bújtatta. A rendőrség erélyes nyomozást indított a gázoló urvezető kézrekerítésére és tegnap sikerült is olyan nyomokra akadni, amelyek a vizsgálat eredményességével biztatnak. A Carlton-garázsban ugyanis a késő délutáni órákban egy erősen megrongált kocsi találtak, amelynek szélfogója, sárhányója és lámpája össze volt törve. Csaknem egyidejűleg jelentkezett a rendőrségen Kuhranerer Miksa fogorvos sófförje, aki ügyvédjét is magával hozta és előadta, hogy a kérdéses időben az Üllői-úton járt a kocsiával és így könnyen feltehetőnek róla, hogy ő követte el a gázolást, éppen ezért inkább jelentkezett. A sófför zavartan viselkedett és kijelentette, hogy az erős hőfűtés miatt ugyszólván semmit nem látott és az esetleges gázolásból sem vett észre semmit. A sófför kihallgatása az éjjeli órákban még tart.

— Pécs előreugrott a magyarországi városok népességi statisztikájában. Budapestről jelentik: A népszámlálási munkálatok során kiderült, hogy a Pécsnek küldött 62 ezer egyéni népszámlálási lap elégtelen, mert a város népessége az elmúlt évtized alatt szokatlanul megnőtt. Becslés szerint a lakosság száma most 64—66 ezerre tehető. Tíz évvel ezelőtt az összlakosság 47 ezer volt.

A HOSSZU ÉLET TITKA. Párisból írják: Guenod professzor, az orvostudományok akadémiájának volt elnöke az elmúlt nap népszerű stílusban írt tudományos művet adott ki, amelyben kioktatja kortársait a hosszú élet titkairól és megmagyarázza milyen életmód mellett érheti meg az ember a századik esztendő. Nem lehet elvitatni, hogy a szerző személyében jogosult ember szól a kérdésekhez, mert a tudós professzor most éli 99-ik esztendejét, jó egészségnek örvend s minden bizonnyal állépi a százévesek korhatárát. A professzor véleménye szerint normális életmód mellett — természetesen baleset és szerencsétlenség kizárva — bárki eljuthat a századik esztendőig s hogy mégis olyan kevesen töltik be ezt az életkort, azt elsősorban természetellenes életmódjuknak tulajdonítja. Amit a professzor ajánl, az nem mondható sem kényelmetlen, sem kellemetlen életvitelnek. Keresni kell a csendet és a nyugalmat — mondja — tartózkodni kell minden fölösleges izgalomtól, erőszakosságtól, agresszivitástól. Nem tiltja el a bor és a sör mértékletes élvezését s az ellen sem emel kifogást, ha ebéd idején néha egy-egy pohár snapszort leenged a torkán a száz éves korhatár aspiránsa. A dohányzást elvetését sem zárja ki a professzor, akinek tanácsai, ha nem is eredetiek, de meggyőzőek és érdekesek.

— Meghalt a monarchia utolsó közös pénzügyminisztere. Budapestről jelentik: Tegnap halt meg Meránban az osztrák-magyar monarchia legutolsó közös pénzügyminisztere, Kuh-Chrobak Pál báró, akit IV. Károly Spitzmüller Sándor báró lemondása után nevezett ki a közös pénzügyi tárca élére. Kuh-Chrobak báró az összeomlás után meráni otthonába vonult vissza és teljesen kikapcsolódva a mostani eseményektől, élte le utolsó éveit. Holttestét Bécsben fogják eltemetni.

— Belsőülőtlázadás a Fülöp-szigeteken. Londonból jelentik: A Fülöp-szigeteken az egyik fanatikus szekta tagjai megtámadták és kifosztották Tavug várost, ahol a középületeket felgyújtották, maguk pedig a zárdába sáncolták el magukat. A hatóságok értesítésére Manillából rendőrtartalékok vonultak ki és néhány órást ostrom után kizavarták fészkeikből a rablókat. Az elfogott bennszülöttek vörös öveket viseltek s azokban anyanyelvükön írott utasításokat találtak a motozáskor. Ezeket még nem sikerült megfejteni, a hatóságok azonban bizonyossá veszik, hogy a szekta tagjait kommunisták lázították fel a város ostromára és kifosztására.

— A bukaresti Magyar Színház szerdán mutatja be Zerkovitz nagysikerű, kacagtató táncos, operette újdonságát, az Árvácskát, a társulat összes elsőrangú tagjainak fellépésével.

— Aki a tejet nem szereti, Ovomaltine-val azt is megkedveli.

— Az angolok repülőgépen szállítanak csapatokat Kairóból Fokvárosba. Londonból jelentik: Az angol hadvezetőség utasítására hétfőn kezdette meg a légi haderő a háborúutáni évek legnagyobb szabású csapatszallító gyakorlatait. Három nagy Vickers-féle repülőgépet állítottak be azzal a rendeltetéssel, hogy Kairó és Fokváros között 12.000 mérföldes távolságon csapatokat szállítsanak. Minden gép 25 felfegyverzett bennszülöttet szállít a fűtőanyag és az ivóvíz kivételével. Az érdekes repülőraj hétfőn reggel indult el a heliopolisi repülőtérrel s délben már le is szállt Assudánban. A fokvárosi repülőtérre körülbelül február 7-én érkezik meg a három repülőgép. Ez az első eset egyébként, amikor afrikai bennszülött csapatokat repülőgépen szállítanak.

Szerkesztői üzenetek

M. A. Predeal. Hozzánk jutott „Nyílt levelét” egyelőre eltesszük. A székelykeresztúri unitárius gimnázium sorsának hivatalos megpecsételése nekünk is kimondhatatlanul fáj. Az adott körülmények között azonban levele közlése inkább ártana, mint használna. Ugy tudjuk, hogy a gimnázium megmentése érdekében társadalmi akció indul, amelybe lapunk is bele kíván kapcsolódni. Akkor majd felhasználjuk a cikkét is, és számítunk arra is, hogy Ön is lelkes segítő társunk lesz.

Többeknek, Brassó. A kolozsvári metófsorsjegyek III. (jan. 1.) huzása iránt érdeklődők naponta délelőtt 11—12 óra közt megtekinthetik a szerkesztőségben levő nyereményjegyzéket; vidéki olvasóinknak — érdeklődésre — megírnjuk sorsjegyük sorsát.

A. S. Simeria. Könyvosztályunk raktáráról szállítja Krenedits: A baromfitenyésztés című könyvét, ára 143.— lej. Ezenkívül beszerezhetjük: Winkler J. nagyobbszabású műve: Baromfitenyésztés, 340.— lej; továbbá Lantos-Meister: Hasznosítható tyuktenyésztés kiskönyve, 170.— lej. — Az első mű szállítása (az összeg előzetes beküldése esetén) portómentes, utóbbiaknál a portóköltség 20.— lej.

T. Gy., Marosvásárhely. Nem vizsgálhatjuk egy-egy hirdetés minőségét s így véleményt sem adhatunk. Az olvasónak, akit érdekel a dolog, magának kell megítélnie, bizalma lehet-e, vagy sem?

NYILATKOZAT

Igen tisztelt főszerkesztő Ur! A „Brassói Lapok” január 4-iki számában: „Kifordult a harc Borszék-fürdő körül” cím alatt Csiby Andor ur tollából egy cikk jelent meg, amely alkalmas arra, hogy a közvéleményt megtéveszse. Ezért, a sajtótörvény vonatkozó szakasza alapján kérjük, hogy b. lapjában az alábbi helyreigazítást közzétesse szíveskedjék:

A „fényes” üzlet eredménye, amelyet a Borszék Fürdő R. T. a Közbirtokossággal kötött szerződés folytán csinált, kitűnik a részvénytársaságnak a Monitorul Oficialban évente közzétett mérlegeiből. A sok millióra menő beruházások, amelyeket a legszerényebben sem lehetett és nem lehet kamatoztatni, avagy amortizálni, a tény, hogy a részvénytársaság létezése óta a részvényeseknek egy bani osztalékot sem fizetett, az 1928. évben szükségessé vált alapítói megújítás, stb.: ez az a fényes üzlet annak a számára, aki a tényleges helyzetről tájékozva egyáltalában nincsen és csak a bevételeket látja, míg a sok millióra menő beruházások, fenntartási költségek, állandó kiadások, rege, kamatok, stb. — számára egyáltalán nem léteznek.

Nem felel meg a tényeknek az a kijelentés sem, hogy a szerződést a részvénytársaság ugyszólván ki-
préslelte.

Ami most már az ásványvízüzletet illeti, egyesek abban a tévhitben vannak, hogy Romániában egyedül a borszéki forrás létezik. Ugy látszik, hogy az óriási krízisről, a naponta gyengülő keresletről és a naponta erősödő fizetési nehézségekről nincsen tudomásuk. De nem is veszik tekintetbe a nagy szállítási költségeket, törést, stb., amelyeket az okozza, hogy a fürdő a legközelebbi vasúti állomástól 26 kilométernyire fekszik.

A rossz viszonyok dacára, a részvénytársaság vezetősége az utolsó közgyűlés előtt a Közbirtokosságnak egy nagyon elfogadható ajánlatot tett, de úgy látszik, hogy az tárgyalva sem lett.

A Közbirtokosságra nézve mindenesetre csak előnyös lehet, hogy egy társaságot talál, amely óriási összegeket fektetett Borszék-fürdőbe és amelyek ezzel szemben minden kamatozásról és amortizációról, tehát minden haszonról le kell mondania.

Ha valaki a szerződés létrejöttét sajnálhatja, úgy ez csak a részvénytársaság lehet, nem pedig a közbirtokosság. Ez a való tényállás.

Kiváló tisztelettel:
Borszéki Fürdő Rt.

Az akkumulátor-vétel

bizalom kérdése.

Csak világmárkát vegyünk.

NYUGATON MINDEN KOCSI

A VILÁGHIRŰ

VARTÁ-VAL

FUT.

10 ÉVES GYÁRTÁSI TAPASZTALATOK

KÖZGAZDASÁGI LAPOK

Pánik az amerikai gabonapiacon

Newyork, január hó 13

A várakozás ellenére az Egyesült Államok és Ausztrália kormányainak beavatkozása nem hozta meg az áresés meggátolását. Az argentinai termés forgalombahozatala hallatlanul depressziálta a világpiacot. Buenos-airesi hírek szerint 272 millió bushel terméstről van szó, ami a tavalyi maradékkészlettel együtt körülbelül 390 bushelt tesz ki. Előrelátható, hogy ilyen készletnél a tulajdonosok az eladást siettetni fogják, még annak kockázatával is, hogy illóyális konkurenciával vádolják meg őket.

A Jugoszláv cipőipar Bata ellen

Belgrád, január 13

A Bata-gyár, amely egész Középeurópában erős ekspansziós tevékenységet kezdett, Jugoszláviában is fiókokat akar felállítani. Miután letelepedése a jugoszláv cipőiparnak erős versenytársat jelentene, az érdekeltek elhatározták, hogy Bata bevonulása ellen akciót kezdenek, sőt szükség esetén erőszakkal fogják megakadályozni a Bata-cipők itteni eladását.

Hazai ricinust a repülőgépeknek!

Bukarest, január 13.

A román katonai repülő-park évente nagymennyiségű ricinus-olajat használ el, amit külföldről importáltak eddig és ami az ország külkereskedelmi mérlegét károsan befolyásolta. — Madgearu kereskedelmi miniszter most utasítást adott, hogy az ország különböző részein kísérletezzenek, nem lehet-e a ricinus olajat az ország területén oly mennyiségben előállítani, hogy az a repülő-park szükségleteit kielégítse.

Kis közgazdasági hírek

A szesztermelés és kereskedelem visszaéléseit január 21-én és 22-én fogja tárgyalni egy külön bizottság a földművelésügyi miniszteriumban. Ezen a tárgyaláson a fekete- és a zöld-szesszel fognak elsősorban foglalkozni.

★

A zsidóügyi bányavállalatok jelentése szerint Vulkánban 130, Petrozsényben 195, összesen 325 nem specializált munkást bocsátottak el. A bányatársulatok az elbocsátást azzal indokolják, hogy a havi átlagos termelés több, mint tizenötezer tonnával csökkent. A munkanélkül maradtak részére ötmillió segélyt irányoztak elő a hatóságok.

★

A cukorszindikátus egy csapással megszabadult ezer vaggon cukortól, amely hónapok óta eladatlanul hevert raktáraiban. A jelentős tért a jelenlegi 4 ej 80 bani világpiaci árral szemben különként 3 lej 30 baniért adták el nehány keleti államnak, főleg Törökországnak.

★

Bukaresti kereskedelmi kamara vezetősége elvben elhatározta, hogy a külföldi nagy mintavásárokhöz hasonlóan meg fogja szervezni a jövő évtől kezdve a bukaresti mintavásárt is azzal a céllal, hogy Bukarest, a Balkán kapujában, a Balkán és Középeurópa legnagyobb vásárát bonyolíthassa le minden évben.

10 B. L.

Bonyodalmas adókimutatásokat követelnek a vállalatoktól — hiábavaló célokra

A pénzügyigazgatóságok képtelenek a miniszteri rendeletet végrehajtani

Brassó, január hó 13.

A folyamatban levő adóbevallási akcióval kapcsolatban a pénzügyminiszterium az adószökevények elleni törvényre való hivatkozással arra kötelezte az összes munkáltatókat, és vállalatokat, hogy

január 15-ig büntetés terhe alatt készítsenek kimutatást mindazokról az alkalmazottakról akiknek az elmúlt üzleti év folyamán bármilyen címen bármilyen összeget is kifizettek.

Ezeket a kimutatásokat a munkáltatók kötelesek az illetékes pénzügyigazgatóságokhoz benyújtani, ahol az lenne a rendeltetésük, hogy a pénzügyigazgatóság a listában szereplő alkalmazottakra vonatkozó adatokat megküldje azokhoz az adóhivatalokhoz, amelyeknél az illetők kötelesek az adóvallomást beadni és amikor az adókimutatásra kerül a sor, a kincstár delegátusának módjában legyen megállapítani, hogy az adózó bevallotta-e mindenféle jövedelmét, vagy sem.

Ez az intézkedés különösen a nagyobb vállalatokat sodorta kellemetlen helyzetbe, mert azokról az emberekről, akiknek az év folyamán valamilyen munka ellenszolgáltatása címen pénzt fizetnek ki, nehéz és óriási munka pontos kimutatást összeállítani.

Van olyan vállalat, ahol hatalmas könyvet kellett felfektetni a kimutatás elkészítésénél, miután az év folyamán több ezer embernek fi-

zetett ki munkabérekét.

Hiába hivatkoztak a vállalatok arra, hogy a kimutatásba felveendő alkalmazottaknak alig a fele esik globális adó fizetésének kötelezettsége alá, fölösleges munka tehát mindenkit felvenni, tekintet nélkül a kifizetett összeg nagyságára, a miniszterium nem is adott választ a hozzá eljuttatott intervenciókra.

Január 15-ikén tehát beadják mindenütt a kimutatásokat, de a pénzügyigazgatóságoknál csak mosolyognak az egész miniszteri rendeletten, mert lehetetlen végrehajtani.

Eltekintve attól, hogy

a pénzügyigazgatóságok amugy is tulterhelt személyzete képtelen a benyújtott listákban szereplő több ezer nevet kiírni és az illetékes adóhivatalokkal lelevelezni, pénz és idő sincs ennek az óriási munkának a lebonyolítására.

Ujabbban ugyanis a pénzügyigazgatóságok is kötelesek rendes levélportót fizetni, vagyis egy ilyen akcióval százazreket tenne ki a postaköltség. De legkésőbb február 15-én mindenütt megkezdődnek az adókimutatások és a még hátralevő négy hét alatt teljesen kizárt dolog, hogy az ország 73 pénzügyigazgatósága minden adatot el tudjon juttatni az illetékes adóhivatalokhoz. De ha el is tudná intézni, mi haszna lenne belőle a kincstárnak, ha a portó többet tesz ki, mint a remélhető adójövedelem?

Nemcsak a hivatalnokok közül szedi áldozatait az áldozati adó

Szatmár, január 15.

A tehetetlen kormánypolitika kapkodó rendelkezéseinek demoralizáló hatásai kezdenek megmutatkozni és az amugyis meglazult organizációkban

aggasztó jelenségek tűnedeznek elő.

Az államháztartás leépítése körül tett kormányhatósági intézkedések egyfelől magában a hivatalnoki karban bontották meg a munkafegyelmet, másfelől azonban

az áldozati taxa címen bevezetett fizetés-redukció mélyen sújtja a többi társadalmi osztályokat is.

Szatmáron azzal kezdődött az új esztendő leépítése, hogy

a közhivatalnokok csaknem valamennyi kategóriájánál nem adták ki a fizetéseket.

Máskor sem volt a hónap elején kiutalva a hivatalnoki kar fizetése, azonban mégis pénzhez jutottak a bankok révén. — Állandósult ugyanis az az uzor, hogy az egyes tisztviselői kategóriák, sőt maga a bírói kar is közös kölcsönt vett föl a fizetési lajstromok alapján a bankoktól, amelyek vagy egyáltalában nem, vagy csak mérsékelt kamatot számítottak föl eme kölcsönök után.

Most nem lehet ezeket a kölcsönöket sem folytanni, mert a pénzügyi hatóságok nem írják alá a fizetési listákat azzal az indoklással, hogy nem lehet tudni, kiket helyeznek rendelkezési állományba a leépítés során.

A hivatalnoki kar nem jutván pénzhez, természetesen nem tudnak fizetni a tisztviselők a piacon. A szatmári üzletekben jelentékeny összegre számítottak a hivatalnokoktól, akik eddig minden sanyarúságuk dacára is fizették az esedékes részleteket, de most nem kaptak pénzt és így

elmaradtak a részletfizetések is, a készpénzen való vásárlások is.

Ebben a kaoszban, amelybe a lakosság került, mostanában már csak a fixfizetéses emberekre számíthatott valamennyire a kereskedő és iparos, de az utóbbi napok megmutatták, hogy a hivatalnokok is elvesztették fizetőképességüket és a szatmári üzletek legtöbbszörében annyi bevétel sincs egy nap alatt,

amennyi a kereskedő rezsijére és megélhetésére kell.

Eddig erős és szilárd cégek részéről is hangzanak olyan kijelentések, hogy a legutóbbi napok eseményei folytán egészen kilátástalanná vált a kereskedők helyzete és el kell készülnie annak, hogy

rövidesen a kereskedelmi cégek egész sora kénytelen lesz beszüntetni fizetéseit.

Az egész hivatalnoki karban különben éltetően nagy az elkeseredés, mert a kormánynak a múlt év utolsó napján az áldozati adók levonására kiadott rendelkezés teljesen fölforgatta a hivatalnokok egész életberendezését és olyan áldozatok meghozatalára kényszerítette őket, amelyeket nem képesek elviselni. Már megtörténtek a kiszámítások az egyes kategóriákban és kiderült, hogy

a fölemelt adókkal és nyugdíjárulékokkal együtt a fizetések negyven-nyolcvanöt percentjétől fosztják meg a közhivatalnokokat.

Az a vasutas, vagy póstás, akinek eddig öt-hatezer lej volt a fizetése, az áldozati taxák levonása után alig lesz most majd három-háromezeröttszáz lej egy hónapra. Vannak a pénzügyi adminisztrációban jelentékeny pozícióban levő emberek, akiknek nyolcezeröttszáz lej volt eddig a fizetésük, és akik most majd 5200 lejt fognak kapni egy hónapra, amikor megkapják a fizetésüket. Elképzelhető, hogy mennyi marad meg a megélhetésre annak a kisvasutasnak, vagy rendőrnek, akinek eddig két-háromezer lej volt a fizetése és ezeknek az alacsony fizetésű embereknek a járandóságait még csökkentik azok a bírságpenzek, amelyekkel az áldozati taxa levonása dacára 20—25 ezer lej havi jövedelmet húzó hivatalfőnökök sújtják őket.

Ezek az előkelő urak az áldozati taxa bevezetésével a korrupciótól féltik a hivatalnokokat. Ez az aggodalom egészen alaptalan már — minden egyébtől eltekintve — azért is, mert nincs már, aki korrumpálja a tisztviselőket. Nincs már senkinek pénze a korrupciónak. Mi nem a megvesztegetéstől, mi az éhenhalástól féltük őket.

Kertész László.

Január 15

Leltáreladás

nagy
árleszállítással!

Vászonnemű, selymek,
lennvászón, harisnyák,
férji- és női szövetek

Királyi udv. szállító

ORGHIDAN

cégnél,

Bukarest I. Str. Pânzari 11

18 lej 1 m. Sárgavászón

22 lej 1 m. sifon, keményített-
len, jó mosható

30 lej 1 m. sifon,
superior

32 lej 1 m. Indian,
finom fehérneműnek

33 lej 1 m. sifon, keményített-
len, 80 cm. széles

36'50 1 m. sifon,
valódi Schroll

41 lej 1 m. Gradli
férfi fehérneműnek

44 lej 1 m. naturálvászón
100 cm.

40 lej 1 m. sifon extrafinom,
80 cm.

42 lej 1 m. angol ingzefir,
modern mintákkal

24 lej 1 m. zefir,
garantált mosható

29 lej 1 m. mintás Oxford,
ingeknek

68 lej 1 m. lepedővászón, tar-
tós, praktikus, 155 cm.

140 lej 1 m. elsőrendű
lepedővászón 220 cm.

75-90-125-180-

220-250-300-

350 lej valódi gyapju-
szövetek, 100-140
cm. szélességben.

Videkre postán utánvétellel szállítunk.

HENRY DUPUY MAZUEL

34

A SAKKJÁTÉKOS

REGÉNY Fordította KÜRTI PÁL

Nemsokára előttünk van a város. Festői, szép látvány; sáncok övezik, megülők a templomok kupolái és csúcsos háztetők nyulnak égnek. Széles utakon szalad a szán, a lenyugvó nap ragyog fölöttünk. Lassan haladunk, hogy az alkonyat ránteregethesse jótékony árnyait. Mire a piacérre érkezünk, majdnem besötétedett. Kibételek egy bódét és hozzákezek a berendezkedéshez. Nagyon egyszerű az egész. A háttérben húzódó emelvényre állítom a törököket és Boleszláv elfoglalja helyét a masinában. Olyan kényelmes vacot csináltam neki, amelyet csak lehetett. Egyetlen nehéz pillanata lesz: mikor elkezdem a mutatványt. Ahogyan kitárom a különböző ajtókat annak bizonyására, hogy nincsen a gépben senki. Boleszlávnak hol felfelé kell húzózkodnia, hol lesiklania a lábába, majd ismét a török testébe visszacsuszni a játszma kezdetekor. Megállapodtunk bizonyos kopogásokban, amelyeket egy pálcával fogok végezni; a gépet oly módon szerkesztettem meg, hogy minden mozgást a karjaival végezhet.

A török mellett a táncosnő-automatát helyezem el; Wanda egy vászonnal elkerített helyiségbe megy, hogy máhainkat elrakja. Ballerina-ruháját veszi fel és kezdődhet az előadás. Masina-mása és ő egyforma mozdulatokat végeznek. Kételyeim voltak, amíg a produkcióra elhatároztam magam. Rosszul esik kitennem bájjait durva parasztok bámszoklásának, szeretném, ha teljesen az enyém volna. De ő más-képpen határozott. Wanda rejtélyes lány; a kurtizán könnyűvérsége és a hős elszántsága közt ingadozik. Lénye telve van áhitattal, de erkölcsöt nem ismer. A legvadabb orgiákból is tisztán kerül ki s szennyes képek sem zavarták fel szépséges szemének kristálytisza ártatlanságát. Meghajoltam akaratát előtt. Táncolni fog. Sophie a pénztárt kezel majd, medveboca mókáival közönséget toboroz. Az öreg Marfa a bejáratnál ügyel, a fia pedig oda-benn leülteti a közönséget. Így fogtunk össze mindannyian Boleszláv megmentésére, ami annyit jelent, hogy mindannyian abban a veszélyben forgunk, hogy az én igen kedves, igen tiszteletreméltó, igen nagy barátom, II. Katalin, minden oroszok cárnője, egyszer csak megrövidít bennünket egy fejjel. A vásártéren sorba kigyul a rengeteg színes lámpion. Holnap orosz karácsony van, és a mai est látogatott-nak ígérkezik. Közvetlen szomszédságunkban egy vándor színtársulat tűtötte fel sátorfáját. A komédiások között vannak németek, franciák, portugálok és oroszok. Eppen vacsoráznak négy rudra kitesztett ponyvájuk alatt. Tűzet raknak, égett gyanta illata terjeng és a pörkölődő zsír émeletítő szaga csap át hozzánk.

Balfelől egy varázsló tanyázik. Ez bosszant. Nem mintha a konkurenciától félnék. Egy pillantást vetek kiállított automatájára, ennyi elég; de az a baj, hogy mutatványaink hasonlóak. Aztán meg a fickó komolyan veszi magát és szemének bűbájában hisz. Eppen most mereszti tekintetét Sophiera. Résen kell lennem.

A tömeg percről-percre nő. Az énekesző s a kintorna hangja elvegyül a templomok harangzugásával. A nagy hideg nem bántja az embereket. Egyébként a piactér négy sarkában hatalmas máglyák égnek s némi meleget árasztanak.

Visszaemelve a bódéba, hogy lássam, vajlon s művészeim készen vannak-e. Wanda a helyén áll. Az automatával beszél halk, szenvedelmes hangon. Szégyenérzés fog el s minden oly fantasztikus színben tűnik fel. A szép leány beszélgetése ezzel az érzéketlen törökkel, aki kartonból és csillámokból készült, karácsony éjszakáján, e vásári bódében, igazán nem mindennapos látvány, pláne, ha az ember a dolog hátterét ismeri. Hiszen tagadhatatlan: Vorowszki Boleszláv, a rogal orosz-lengyel ezred ezredese, a nemzeti párt vezére, az összeesküvők generálisa gubbaszt törött lábakkal ebben a furcsa hüvelyben; mellette pedig a császári ballet rogyagó primadonnája áll és arra készülődik, hogy parasztok előtt táncoljon, mint egy cigányleány; és Sophie, Katalin kis védenca áll a vásári bódé pénztára előtt; azán itt vagyok én, testestől-lelkestől, én. Kempelen Farkas, a kitűnő csiszolt elme, a magyar korona udvari tanácsosa, mint vezető és különös köklér-társulat élén. Az ember jobban el-rejtőzhet egy tömeg közepette, mint a magányban és én a régi közmondással tartok: vox populi, vox dei! A nép szava fogja szentesíteni művemét és bizonyágot tesz furlangom megbízhatóságáról.

Töprengéseimből Sophie elfojtott kiáltásai riasztottak fel. Eppen időben értem, hogy kitépesszem a szomszédos varázsló durva kezeiből a kis medvét. Mig Sophie becézte a szegény állatot, megfenyegettem a csunya legényt, hogy ne merjen még egyszer a közelünkbe jönni. Óvatos távolságban tartotta magát a botom hegyétől, de nagyban esküdözött, hogy hajnal előtt megöli a medvebocát valami varázsmondással. Ekkor jó ötletem támadt, amelynek nagyon megörültem; megmondtam neki, hogy magam is varázsló vagyok és megígérttem, hogy előbb majd én táncoltatom meg. Vállat vont, automatáját a bódé feljárójára állította, aztán elkezdte a kikiáltást.

A masinája igen kezdetleges, de hasbeszélő lévén, úgy fest a dolog, mintha az automata beszélne. A néptódult feléje és oda volt a bámulattól. Csillagokkal, holdakkal és napokkal ékes bő köpeny volt rajta, a fején hosszú, hegyes süveg, a kezében pálcát tartott és mindenféle jelekkel és badar beszéddel bűvölte az automatát. Miközben egy percre visszament bódéjába, hogy egy mágikus kristálygolyót hozzon ki, magamhoz szoltattam Marfa fiát. Ráparancsoltam, hogy bujjon be a varázsló automatájába, aztán megmondtam a népeknek, hogy a varázsló család, hogy legyenek szívesek csöndben maradni, mert aztán jót fognak mulatni.

Mikor visszatért, azonnal néhány vaskos sző rőpár feléje, de ő nagybűszkén tudomást sem vett róla.

— Most pedig, — kiáltotta, — a gépem minden kérdésre válaszolni fog.

Oda volt az ijedtségtől, mikor a gép így szólt:

— Csirkefogó vagy és hazudsz!

Az emberek nevettek, a varázsló meg tágrameredt szemekkel állt és nem akart hinni a fülének. Az automata megint megszólalt:

— Menj a pocolba! — mondotta.

A varázsló nem mozdult.

— Menj a pocolba! — sürgette az automata.

Legújabb
felvételek,
magyar
műdalok.

HOMOCORD lemeze

TÁNC- és JAZZ-ZENE

Fekete Pál tenor

a m. kir. Operaház tagja.

„HOMOCORD“ jazz-zenekarának kíséretével.

4-154	Daplak mellett lakik a Katika. foxtro.
	Ősszel mindennek vége, tangó.
4-156	Mért kell nekem mindig azt szeretni, tangó
	Ugy szeretnék hinni magának, tangó.
4-157	O, Donna Klára, tangó.
	Ácsi cigány, foxtro.
	Mocsányi és Lakos, duó.
4-163	Gudbáj, Honolulu, blues.
	Engem szeress, blues.
4-164	Maga lesz a végzetem, blues.
	Gudbáj, Honolulu, blues.
4-165	Van egy tehén, foxtro.
	Hapci, tússz-trot.

A »Csodabár« c. operett slágerei
HOMOCORD jazz-zenekar
magyar, refrénekekkel:

4-162	Juj Sári rosszul lett, slow fox.
	Hát nem csuda, foxtro.

Kérlekét legújabb díjmentes katalógusunkat.

Romániai vezérképvislet:

MISCHONZNIKY S. A.

királyi udvari szállító, BUKAREST I. Str. Colței 7.

Erdélyi ierakatok:

Kolozsvár, Magazinul „LYRA“, Str. Reg. Maria 16.

Brassó, „DOINA“, Str. Mihai Weiss 11.

M. ERDŐS, Str. Targul Boilor 4.

Z. BORBATH, Str. Prinț Carol 29.

Temesvár, ARMONIA, Bdul. Ferdinand. EIO 1117

Hasznos népszerű könyvek

Szatmáry: Egyszerű könyvteltan . . .	Lei 54-
Gerő: Általános magyar levelező és házititkár . . .	54-
Szegedy János: A levélírás művészete . . .	40-
Altay Rezső: Teljes magyar és német levelező. kötet . . .	136-
Szerelmi levelező . . .	40-
A művelt társaság illemszabályai . . .	54-
Ilj. Gonda Béla: Jó modor, jó társaság (Az elegáns élet művészete) . . .	30-
Magyar felköszenítő toasztok könyve . . .	54-
Arany házikincstár (Kozmetika, egészségápolás és háztartás) . . .	54-
Almoskönyv és csillagjósolás . . .	40-
Kártyajátékok kézikönyve . . .	54-
Társasjátékok kézikönyve . . .	54-
Zolnay: A bridge-rummy szabályai . . .	51-
Gyorsszámoló . . .	40-

Postai megrendeléseket az összeg előzetes beküldése ellenében azonnal elintézzük. 100 lejen aluli megrendeléseknél portóra 10 lej küldendő 100 lejen felül a szállítási portómentes.

Brassói Lapok Könyvosztálya

B. L. 11

Magazin

GENERAL

nagyáruház

BUKAREST, CALEA MOȘILOR No. 1.

Schroll vászon 1 m. Lei **39**
Francia finet **38**Indian (115 cm. széles) . . . Lei **40**
Természetes vászon mt. . . . **29**Szalvéta 60×60 Lei **35**
Gyapjutarok drb. **650****B.L. POLITIKAI NAPILAP**

A B.L. nyomdával kiadása és nyomása. — A szerkesztésért Kocsis Béla felel

BRASOV—BRASSÓ Kapu-utca 56—58. szám. Telefon: 82 és 1-77.
BUCUREȘTI—BUKAREST L. Sărinădar No. 6. Telefonszám: 363/64, 373/70**ELOFIZETÉSI ÁRAK:** Havonta 100, negyedévre 300, félévre 600, évente 1200 lej. Magyarországra: negyedévre 14, félévre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba: negyedévre 420, félévre 820, évente 1600 lej.**HIRDETÉSEKET** felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.**MEGBIZOTTAK.** Arad: Strada Gheorghe Lazar 4 (Halmágyi Pál). — Kolozsvár: Strada Dubalarilor 7 (Neumann Ignác). — Dés: Osztián Kálmán Strada S. Barnuții 10. **Déva:** Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza), Telefon 17. Hunyad- és Alsófehérvármegyeik részére. — **Nagyvárad:** Str. Nic. Jiga 32. (Szabó Gyula). — **Szatmár:** Papp Géza-utca 15. (Kertész László). Szatmár- és Máramaros-megyeik részére. — **Nagyzeben:** Str. Turnului 13. (Szigetváry László). — **Szilágyosomlyó:** Hesperin Ernő — **Marosvásárhely:** Szilgyóczy-u. 6. (Szabó Jenő). — **Temesvár:** Berényi Lajos, Gátsor 22/a. — **Torda:** Str. Reg. Ferdinand 25. (Dénes József).

Megbízások felvételére és fizetések átvételére fenti helyi megbízottakon kívül a köv. központi megbízottak vannak feljogosítva: Bartha Géza, Dán Dániel, Gerő Sándor, Nádas Jenő.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznapi: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnapi 750, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedély. Állást keresőknek 25% kedvezmény. — A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás**GÖZKAZÁN** ELADÓ, két magasnyomású, álló, henger alakú gőzkazán, az egyik alig használt, engedélymentes, 4 atmos. és 1,7 m² fűtőfelülettel, a másik teljesen új, 6 atmos. és 7 m² fűtőfelülettel. — Copony Márton, Brassó, Kolostor-utca 22. I. 11097

Üzemben megtekinthető műmalomberendezés és 30 H. P. Deutz-nyers-olajmotor eladó. Érdeklődni Derestyé, 103. 11105

Eladó egy üzempépes jó karban levő fagyógép. Megtekinthető Szécs Hésnél, gimnáziummal szemben, Csikszerecs. 11229

International teherautók S L 36 2 tonnás, Special Delivery 1 tonnás, — 1 Ocland személyautó kifogástalan, alig használt, üzempépes állapotban eladók, továbbá egy csukott és egy felfedelt kocsit kifogástalan állapotban. Schwarz Mendel utódai, Marosvásárhely. 11218

A tűzifa olcsóbb
aprítva és házhoz szállítva
1000 kgr 660 lej
A. SEEWALDT R.T.
Brassó. 11223

Ritka alkalom! Sürgősen eladó új hálóberendezés és teiek két fronttal Ferintári negyedben. Erdőkődni Str. Popa Tatú 69, București. 11227

Allást nyer

Nagyvállalat keres február 1-i belépésre önálló német-román levelezőt, aki ezenkívül a német gyorsírásban is perfekt. Ajánlatokat fizetési igények megjelölésével „On-álló” jellegre Rudolf Mosse, Cluj címre kéretnék. 11207

Pénztárnoknő azonnali belépésre keresek. Erdős, Brassó, Tehénpiac 4. 11222

Ügyes, csinos manikűr-kisasszony azonnali felvételre. București, Sfntu Constantin 3. 11232

Kertész mindenre kerestetik, szerény igényű, aki a baromfit is ügyeli, a háztartásom részére. — Csakis nős, 35 éven felüli, egyének adják be ajánlatukat fizetési igényekkel Glück Fülöp, Gyulafehérvár. 11236

Allást keres

Magyar anyanyelvű, perfekt román egyetemi hallgató elvállalja középiskolai tanulók privát tanítását minden tantárgyból. Felkötötteknek ad román órákat olcsón. Szíves megkereséseket „Erdemnyel” jellegre a brassói kiadóba. 11168

Lakás

Két fiatal embernek vagy leánynak teljes elátást adok február 1-től jó házikosztal. Brassó, Románteplom-utca 57. 11150

Szépen butorozott, nagy, világos szoba, parkett, villany, cserépkályha; fürdőszoba használat, központtól három pernyi távolságra, egy vagy két személynek kiadó. Megkeresések „Pormentes levegő” jellegre a brassói kiadóba.

Utcai lakás, 3 szoba, fürdőszoba, könyha melék helyiségekkel kiadó, Brassó, Vár-utca 44. I.

Kersek nappali használatra tágas szobát tornatanítás céljára, lehet teljesen butorozatlan, fürdőszobával előnyben. Cím „Torna” jellegre bukaresti kiadóban. 11226

Kiadó elegáns butorozott különbejáratú szoba, telefon, fürdőszobával. București, Bulevardul Ferdinand 19., Dna Rizea. 11228

Téglagyári üzemvezető kiváló szakember, ajánlkozok mint vezető vagy vállalkozó. Esetleg kisebb üzembe betársulna. Ajánlatokat „Téglameszer” jellegre a B. L. bukaresti kiadóhivatalába (Str. Sărinădar 6.) 11188

Cipőfelsőrészhez tűzőnő állást keres. — Cím 11223 szám alatt a brassói kiadóban.

Vegyes**Urakalmak figyelmébe!** Feles dohánykertészeket előnyös feltételekkel garancia mellett beszerzek. Kérdezőkérdezőket Aradi kiadóhivatal Halmágyi Pál Str. Gh. Lazar 4 továbbít. 11171

Fuchs fogorvos, Bukarest, husz évi praxissal Párisban, minden modern fogmunkát végez București, Strada Berzei 35. 11166

Francia órákat anyanyelvű, jó módszerrel, méltányos áron német és angol nyelvtudással ad: Delwigné, Brassó, Kórház-u. 8. 11225

A világirodalom legnagyobb mesterei:**Zola, Tolsztoj, Dosztojevszkij mélyen leszállított áron:****Zola művei:**Emberirő 53 lej
Szerelm 53
Nana 53
Csaladi tűzhely 53
Hölgyek öröme 65
Öröm az élet 78
A mestermű 78**Tolsztoj: Feltámadás, 2 kötet 78 lej****Dosztojevszkij művei:**Goljadin ur hasonmása 36 lej
Megméltelyezettek (2 kötet) 760 old. 142
Emlékiratok a holtak házából 65
A játékos 23**Dosztojevszkij műveinek olcsó propaganda kiadása:**A kamasz (4 kötet) 72 lej
A megméltelyezettek (4 kötet) 72
Megálázottak és megszorítottak (2 kötet) 36
Emlékiratok a holtak házából, 2 kötet 36
Sztjepancsikovo és lakosai (2 kötet) 36
A kis hős 18
A nagyváros homályából 18**Rendeljen azonnal, amíg a készlet tart!**
Brassói Lapok Könyvosztálya**Ujítsa meg**

lejáró előfizetését idejében, hogy a lapot fennakadás nélkül küldhessük. A lejárat napját minden előfizető lappeldányának címszállagjáról leolvashatja.

Kis tőkével

minden szorgalmas férfi vagy nő, havi legkevesebb 5—6000 Lei biztos jövődelemre tehet szert. Szép otthoni foglalkozás. Megkereséseket „Biztos jövődelem Lei 5000 Rbsa 1003” jellegre RUDOLF MOSSE Sibiu továbbít. 1120

Székrekedést,aranyeret, vesebajt, májbetegségeket, rheumát gyorsan és könnyen. **anélkül, hogy a szervezetnek ártson,** természetes gyógymóddal gyógyít az**UNIVERSAL-TEA**

Dobozonként 95 lej, gyógyszerárakban és drogériákban. Labor „Malarin” Bukarest, Piața G. Cantacuzino 3.

„IDEAL-kávé”**D. DANIELIAN**

Királyi udvari szállító.

București, Str. Carol 37. Telef.: 347-70

Fiókok: Str. Sft. Nicolae Selari No. 7. Telefon 315-98. Str. Poincare No. 1. (volt Academié-u.). Telefon centrala II. 382-77.

Egyedül kávékereskedések, melyek naponta friss árut hoznak forgalomba, a legjobb minőségben. En-gros árakban.

Szőlőoltvány, gyümölcsfa

valamint gyökerezési rippáriaportális és berlandéri szőlővesszőket megbízható helyről felépítünk.

AJÁNLJUK 20 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ

telepünkről garantált fajtiszta, minden betegségtől mentes duggyökerező szőlőoltvány és gyümölcsfákat. Tekintettel az évi nagy keresletre, igyekezzék rendeléseit mielőbb hozzánk juttatni, minthogy a múlt évben nagyon sok vevőnknek nem tudtuk kielégíteni. — Árjegyzéket kívánnakra dímentesen küldünk, mely a szőlőültetésről, valamint a káros növények irtásáról sok hasznos tudnivalót tartalmaz.

Székely Gábor és Tsaszőlőoltvány és gyümölcsfatelep
DIOSIG IN BIHOR.**UJ VEZETŐSÉG ALATT A**30% ármérséklés.
Teljesen modern.**HOTEL METROPOL**

A királyi palotával szemben

Bukaresti, Calea Victoriei 84 szám.

A főváros legnagyobb, kényelmesebb, világosabb szobái.